

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

روان شناسی سلامت

Health Psychology

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

گروه علوم انسانی
پیشنهادی دانشگاه سمنان

بسم الله

نام رشته: روان شناسی سلامت

عنوان گرایش: -

گروه: علوم انسانی

دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته

کارگروه تخصصی: روان شناسی

نوع مصوبه: تدوین

پیشنهادی: دانشگاه سمنان

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۴/۰۶

برنامه درسی تدوین شده دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته روانشناسی سلامت، در جلسه شماره ۱۷۹ تاریخ ۱۳۹۹/۰۳/۱۹ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی و در جلسه شماره ۹۴۴ به تاریخ ۱۴۰۰/۰۴/۰۶ شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب برنامه درسی یاد شده وارد دانشگاهها و موسسات آموزش عالی می شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می شود.

ماده سه- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر علی خاکی صدیق

دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

دکتر محمدرضا آهنجیان

دبیر کمیسیون برنامه ریزی آموزشی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

دانشگاه سمنان
Semnan University

برنامه درسی رشته

روان شناسی سلامت

HEALTH PSYCHOLOGY

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

تهیه کنندگان:

دکتر اسحق رحیمیان بوگر

دکتر احمد علی پور

عضو هیات علمی دانشگاه سمنان

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی

کارگروه روان شناسی - کمیته روان شناسی سلامت

مشخصات کلی برنامه و سرفصل درس‌های

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته روان شناسی سلامت

کمیته روان شناسی سلامت در کارگروه ویژه روان شناسی شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

اعضاء کارگروه آقایان و خانم‌ها: دکتر عبدالله معتمدی (مدیر کارگروه)، دکتر مسعود آذربایجانی،
دکتر محمدحسین عبداللهی، دکتر رسول روشن، دکتر مسعود جان بزرگی، دکتر احمد علی پور،
دکتر شهلا پاکدامن، دکتر عباس رحیمی نژاد، دکتر فرشته موتابی، دکتر کاظم رسول زاده طباطبایی،
دکتر نسرین ارشدی، دکتر مسعود حسین چاری، دکتر فرامرز سهرابی، دکتر مهناز علی اکبری
دهکردی، دکتر اسحق رحیمیان بوگر

اردیبهشت ۱۴۰۰

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه

دوره کارشناسی ارشد روانشناسی سلامت^۱ پایین‌ترین مقطع تحصیلی دانشگاهی در اعطای مدرک در این رشته است. روان‌شناسی سلامت علم مطالعه فرایندهای ذهنی و رفتاری در سلامت، بیماری و مراقبت‌های بهداشتی است. روان‌شناسی سلامت؛ به‌طور کلی یک گرایش بین‌رشته‌ای از روان‌شناسی و پزشکی در رویکرد زیستی-روانی-اجتماعی به سلامت^۲ است. طبق تعریف ماتارازو^۳ به‌عنوان صاحب‌نظر در این رشته و انجمن روان‌شناسی آمریکا (APA) در بخش روان‌شناسی سلامت (بخش ۳۸)، روان‌شناسی سلامت "مجموعه مساعدت‌های آموزشی، علمی و حرفه‌ای رشته‌ی روانشناسی برای ارتقا و حفظ سلامت، پیشگیری و درمان بیماری، شناسایی عوامل سبب‌شناختی و تشخیصی مرتبط با سلامت، بیماری و اختلالات کارکردی مربوط به آن، اقدام برای تجزیه‌وتحلیل و بهبود نظام مراقبت بهداشتی درمانی، و شکل‌دهی خط‌مشی‌های بهداشتی درمانی" است. این تعریف، چهار هدف روان‌شناسی سلامت را توصیف می‌نماید. اولین هدف، ارتقاء و حفظ سلامت است. روان‌شناسان سلامت موضوع‌هایی از قبیل ورزش و تحرک بدنی، سیگار کشیدن، استفاده از کمر بند ایمنی در هنگام رانندگی، مصرف مشروبات الکلی، و پایبندی به رژیم‌های غذایی خاص را بررسی می‌کنند. دومین هدف، شامل پیشگیری و درمان بیماری است. کاربرد اصول روان‌شناسی سلامت به‌گونه‌ای مؤثر به پیشگیری از حالات پزشکی و بیماری‌هایی نظیر فشارخون بالا، سرطان‌ها، دیابت، بیماری‌های قلبی و سکتة مغزی کمک می‌نماید. سومین هدف، به تشخیص و ردیابی "علل" بیماری مربوط است. روان‌شناسان سلامت علل بیماری از جمله علل شخصیتی، رفتاری، روندهای فیزیولوژیکی و ادراکی و علل مربوط به سبک زندگی را بررسی می‌کنند. آخرین هدف، یعنی بهبود نظام خدمات بهداشتی درمانی و ارائه مؤثر خدمات بهداشتی است که روان‌شناسان سلامت، چگونگی تأثیر این خدمات و خصوصیات یا کارکردهای بیمارستان‌ها، کلینیک‌ها، خانه‌های سالمندان، ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی درمانی، کارکنان بهداشتی-درمانی و هزینه‌های بهداشتی-درمانی را بررسی می‌کنند.

درواقع، روان‌شناسی سلامت به دنبال آن است تا درک کند چگونه عوامل روان‌شناختی، رفتاری و فرهنگی در سلامت جسمی و بیماری نقش دارند. عوامل روان‌شناختی، رفتاری و فرهنگی می‌توانند به‌طور مستقیم بر سلامتی تأثیر بگذارند. روان‌شناسان سلامت رویکرد زیستی روانی و اجتماعی دارند، آن‌ها، سلامتی را نه‌تنها مرتبط با فرایندهای زیست‌شناختی (مثلاً ویروس، تومور و غیره)، بلکه روان‌شناختی (مثلاً افکار و عقاید)، رفتاری (مثلاً عادات) و فرایندهای اجتماعی (مثلاً وضعیت اجتماعی اقتصادی و قومیت) می‌دانند. روان‌شناسان سلامت با درک عوامل روان‌شناختی مؤثر بر سلامتی و به‌کارگیری سازنده آن دانش، می‌توانند سلامت را به‌طور مستقیم در کار با بیماران خاص یا غیرمستقیم در برنامه‌های بهداشت عمومی در مقیاس بزرگ بهبود بخشند. علاوه بر این، روان‌شناسان سلامت می‌توانند به سایر متخصصان مراقبت‌های بهداشتی (مانند پزشکان و پرستاران) کمک کنند تا از دانشی که این رشته ایجاد کرده است، در هنگام معالجه بیماران استفاده کنند. روان‌شناسان سلامت در محیط‌های مختلفی می‌توانند خدمات ارائه کنند: در کنار سایر متخصصان پزشکی در بیمارستان‌ها و کلینیک‌ها، در بخش‌های بهداشت عمومی که روی برنامه‌های تغییر رفتار و ارتقاء در مقیاس بزرگ کار می‌کنند و در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های روان‌شناسی و پزشکی که در آن تدریس و پژوهش می‌کنند.

^۱ - Health Psychology-MSc
^۲ - bio psycho social approach to health
^۳ - Matarazzo

دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت شامل ۳۲ واحد درسی (۲۴ واحد دروس تخصصی، ۴ واحد دروس اختیاری و ۴ واحد پایان‌نامه) است و دانشجو باید این دوره را طی چهار نیمسال بگذراند. نظام آموزشی این دوره مطابق با آئین‌نامه‌ها و مصوبات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. دانشجو باید تمام ۲۴ واحد دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت و نیز ۴ واحد از دروس اختیاری را برحسب تنظیم گروه آموزشی بگذراند. پس از گذراندن دروس، دانشجو ضمن تدوین پایان‌نامه (۴ واحد) و دفاع از آن به‌عنوان دانش‌آموخته دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت شناخته می‌شود. هرچند در ابتدا این گرایش از روان‌شناسی را می‌توان در زمینه روان‌شناسی بالینی ردیابی کرد اما در حال حاضر روان‌شناسی سلامت در چهار بخش مختلف در روان‌شناسی سلامت و یک زمینه مرتبط با آن، یعنی روان‌شناسی سلامت شغلی (OHP) توسعه یافته است. این چهار بخش شامل روان‌شناسی بالینی سلامت، روان‌شناسی سلامت عمومی، روان‌شناسی سلامت جامعه نگر و روان‌شناسی سلامت انتقادی است (مارکز و همکاران^۱، ۲۰۱۸؛ تایلر^۲، ۲۰۱۵).

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

دوره کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی سلامت منجر به تربیت نیروهایی می‌گردد که در زمینه‌های مرتبط با روان‌شناسی سلامت در مراکز و مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی، اجرایی و بهداشتی-درمانی کشور دارای توانایی و صلاحیت حرفه‌ای خواهند بود. تولید، تقویت و ارتقای دانش تخصصی روان‌شناسی سلامت و مهارت‌آموزی با هدف تأمین نیازهای علمی و حرفه‌ای جامعه با محورهای غنی‌سازی علمی، متناسب‌سازی بر اساس نیازهای بومی و فرهنگ اسلامی از راهبردهای اساسی در دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت است.

سرفصل‌های دروس دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت منطبق با بازنگری در سرفصل‌های کارشناسی ارشد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و با اتخاذ رویکرد زیستی، روانی، اجتماعی و مذهبی/معنوی تدوین شده‌اند. در تدوین برنامه درسی این دوره ضمن فراهم‌سازی محتوای سایر دروس در بستر دینی و بومی با هدف تقویت مبانی و ارزش‌های اسلامی، درسی با عنوان دین، معنویت و سلامت با تمرکز بر رابطه دین و معنویت اسلامی با سلامت به‌عنوان یکی از دروس تخصصی و درس مراقبت معنوی و تسکینی، درس سبک زندگی اسلامی و سلامت و نیز درس فرهنگ و سلامت به‌عنوان دروس اختیاری در نظر گرفته شده‌اند. در دروس تخصصی و اختیاری این دوره ضمن تأکید بر مفاهیم اخلاق اسلامی، مبانی بومی-فرهنگی و اخلاق حرفه‌ای در روان‌شناسی سلامت از منابع مختلف اسلامی به‌خصوص آموزه‌های قرآن و حدیث استفاده می‌شود. استفاده از متون اسلامی در واحدهای عملی دروس و پژوهش‌های کاربردی نیز مورد تأکید است.

این دوره می‌تواند تفکر نقاد دانشجویان را تقویت نماید. در تمامی موضوعات درسی این رشته، با مشارکت دانشجویان مسائل مبتنی بر مبانی نظری و شواهد مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرند. منابع آموزشی و پژوهشی مورد استفاده در این رشته مبتنی بر یافته‌ها و جهت‌گیری‌ها و تحولات علمی و پژوهشی در داخل و خارج کشور است. امکان دسترسی به مقالات پژوهشی داخلی و خارجی منتشرشده در رشته روان‌شناسی سلامت در بانک‌های اطلاعاتی معتبر وجود دارد؛ بنابراین، با تدریس مطالب بر اساس آخرین یافته‌ها و تحولات علمی-پژوهشی و تمرکز بر آن‌ها در ارزیابی‌های مستمر و نهایی و نیز بهره‌گیری از اساتید مجرب، متخصص و صاحب صلاحیت این امر محقق می‌شود.

الزام دانشجویان به انجام پژوهش‌های مناسب با دروس تخصصی این رشته برای مثال پژوهش‌های میدانی یا کیفی به تقویت خلاقیت و حقیقت‌یابی دانشجویان منجر می‌شود. همچنین، ماهیت دروس به‌گونه‌ای است که مشارکت در بحث و علاقه دانشجویان برای انجام پژوهش‌های مبتنی بر شواهد را ترغیب می‌نماید. ماهیت بین‌رشته‌ای و کاربردی رشته روان‌شناسی سلامت سبب می‌شود فرد به ابعاد مختلف موضوعات در این رشته توجه نماید. دیدگاه چندبعدی زیستی روانی اجتماعی مذهبی/معنوی به انسان چارچوب اصلی کار در روان‌شناسی سلامت است و در دروس این رشته تقویت می‌شود. یکی از موضوعات مهم در این رشته، نقش دین و فرهنگ در سلامت و کاهش بروز و شیوع بیماری است که بستری مناسبی برای پژوهش‌های آینده در این رشته خواهد بود.

پژوهش‌های گسترده انجام‌گرفته در زمینه روان‌شناسی سلامت در داخل کشور، جایگاه و کاربرد این رشته را در سطوح فردی، خانوادگی و اجتماعی در میهن عزیزمان به‌خوبی نشان می‌دهد. همچنین، برای استفاده بهتر دانشجویان و دانش‌پژوهان این رشته، بانک اطلاعاتی تنظیم خواهد شد که هزاران مقاله، طرح پژوهشی، کار آزمایشی و منابع آموزشی صوتی-تصویری را برای استفاده در دسترس قرار دهد. با توجه به دسترسی دانشجویان این دوره به دانش و اطلاعات در مورد رفتارهای مرتبط با سلامت در موقعیت‌های بالینی و غیر بالینی امکان سنجش دقیق توانمندی آنان به‌وسیله ابزارهای استاندارد وجود دارد. مهارت‌هایی در زمینه آموزش و ارتقاء سلامت، بهبود سبک زندگی سالم، ارتقای سلامت اجتماعی، پیشگیری از رفتارهای پرخطر برای سلامتی و مداخلات روانی اجتماعی ازجمله مهارت‌هایی است که طی این دوره آموخته می‌شوند. این مهارت‌ها به‌واسطه دروس تخصصی مختلف، کارورزی و پایان‌نامه که عمده‌تأ تقاضامحور است آموخته خواهد شد. تربیت دانشجویان در رشته روان‌شناسی سلامت می‌تواند به قطب‌های علمی کشور در حیطه علوم انسانی و خدمات بهداشتی-درمانی و به‌ویژه قطب‌های مرتبط با مراکز ارائه خدمات بهداشتی-درمانی و نیز مراکز ارائه خدمات سلامت اجتماعی یاری رساند. در رابطه با شاخص جنسیت، با توجه به ورود فزاینده زنان در دنیای کار و فعالیت‌های اجتماعی و از طرفی استقبال گسترده‌تر دانشجویان دختر از تخصص‌های روان‌شناسی، تفاوت جنسیتی اهمیت چندانی ندارد اما دانشگاه‌های مختلف می‌توانند برحسب نیاز و شرایط بومی جامعه در دوره‌های مختلف این رشته، نسبت یا میزانی از پذیرش دانشجویان دختر و پسر را تعیین نمایند. دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت با توجه به اهداف مهم این رشته در زمینه ارتقای سلامت جامعه، کاهش بروز، شیوع و بار بیماری‌ها و بهبود کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در جامعه از لحاظ صرفه اقتصادی، بسیار مقرون‌به‌صرفه و حتی ضروری است.

تاکنون نیز فارغ‌التحصیلان شاغل در سازمان‌های مختلف در کشور توانسته‌اند تا حد امکان زمینه‌های لازم را برای ارتقای سلامت جامعه و کاهش بروز و شیوع بیماری‌ها فراهم نمایند و در آینده نیز با استفاده از دانش و مهارت‌های نوین بهتر از عهده این امر مهم برمی‌آیند.

در این دوره، آموزش و پژوهش مبتنی بر جدیدترین و به‌روزترین منابع انجام می‌گیرد (طبق سرفصل‌های معرفی‌شده در ذیل). این منابع با فرهنگ بومی-اسلامی ما بسیار سازگار هستند. تدریس دروس (۱) دین، معنویت و سلامت، (۲) مراقبت معنوی و تسکینی، (۳) سبک زندگی اسلامی و سلامت و (۴) فرهنگ و سلامت در این دوره و نیز تقویت دیدگاه دینی و بومی مبتنی بر فرهنگ اسلامی از طریق انجام پژوهش‌های روان‌شناسی سلامت نشان‌دهنده تناسب و تطابق منابع این دوره با شرایط بومی، منابع دینی و فرهنگ اسلامی ما است. تمامی دروس این دوره به‌ویژه دروس تخصصی از الگوی عالم-عامل پیروی می‌کند در این رشته علم بدون عمل و عمل بدون علم نه تنها اثربخش نیستند بلکه می‌توانند خسارت‌بار باشند. طبق این الگو باور داریم که روانشناس سلامت هم باید بر نظریه‌های این علم

آشنایی کامل داشته باشد (کمال مطلوب آن است که خودش نظریه‌پردازی نماید) و هم بر تدابیر تشخیصی-درمانی تسلط لازم و کافی را داشته باشد. این رشته نه تنها پایبند الگوی عالم-عامل یا به اصطلاح تخصصی‌تر در این رشته الگوی دانشمند-متخصص بالینی است، بلکه باور عمیقی به موضع اخلاقی روان‌شناسی سلامت وجود دارد به خصوص در این زمینه که همه انسان‌ها ارزشمند هستند و آن‌که دانشجویان این رشته علاقه‌مند هستند صلاحیت حرفه‌ای خود را برای ورود به عرصه‌های آموزش، پیشگیری، مداخله و درمان، ایجاد، تقویت و تثبیت نمایند. همچنین، لحاظ کردن درس کارورزی روان‌شناسی سلامت در محیط‌های اجتماع‌محور و موقعیت‌های پزشکی مبین کاربردی بودن این دوره تخصصی است. در تمامی دروس تخصصی و اختیاری این دوره آخرین نظریه‌ها و مطالب مربوط به آن درس مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرند. تفکر نقاد در این دوره به واسطه نقد نظریه‌ها و روش‌شناسی موجود در پژوهش‌ها در تمامی دروس و تطبیق دادن آن‌ها با معیارها و شاخص‌های بومی، فرهنگی و اسلامی تقویت می‌شود. برنامه‌ریزی دروس در این دوره به نحوی است که در کلیه دروس و نقد نظریه‌ها و نیز هم‌اندیشی‌های آموزشی تمامی دانشجویان مشارکت داشته باشند.

شرایط و امکانات غنی‌سازی رشته روان‌شناسی سلامت با وجود رشته روان‌شناسی سلامت در دانشگاه‌های بزرگ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه تهران، دانشگاه خوارزمی و دانشگاه پیام نور) و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان-انستیتو روان‌پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان) و سایر دانشگاه‌های کشور با حضور اساتید مجرب و دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی در سطح ملی و بین‌المللی بسیار هموار و سهل‌الوصول است. رشته تخصصی روان‌شناسی سلامت در تمامی کشورهای دنیا و اکثر کشورهای در حال توسعه از جمله هندوستان، ترکیه، پاکستان و مالزی فعال است.

ازلحاظ همپوشی با سایر رشته‌ها، می‌توان گفت اگرچه رشته روان‌شناسی سلامت با بعضی رشته‌ها و تخصص‌ها مثل روان‌شناسی بالینی، آموزش بهداشت یا طب رفتاری روابطی دارد اما هم از لحاظ دیدگاه و هم از لحاظ کاربرد با آن‌ها تفاوت بنیادی دارد. برای مثال، ویژگی مهم روان‌شناسی سلامت، همکاری و تشریک‌مساعی با سایر متخصصان پزشکی و حرفه‌های مراقبت بهداشتی در انواعی از موقعیت‌های مراقبت بهداشتی نظیر قلب و عروق، سرطان، دیابت، چاقی و پیوند است در حالی که روان‌شناسان بالینی عمدتاً با روان‌پزشکان و مددکاران اجتماعی روان‌پزشکی در موقعیت‌های سلامت روان همکاری می‌نمایند؛ بنابراین، از آن جهت که روان‌شناسی سلامت یک حوزه بین‌رشته‌ای است مباحث همنام ممکن است وجود داشته باشند اما کانون تمرکز رشته روان‌شناسی سلامت ابعاد روانی اجتماعی سلامت و بیماری، سلامت جسمانی، حالات و بیماری‌های مزمن است تا حالات روان‌پزشکی یا راهبردهای آموزش سلامت در رشته آموزش بهداشت. در ارتباط با شرایط تقویت پژوهش در این رشته می‌توان گفت از آنجاکه کل جامعه در تمامی سطوح سرمایه‌گذاری این رشته است، گستره وسیعی برای کار پژوهشی در این زمینه وجود دارد.

با عنایت به آنکه در رشته روان‌شناسی سلامت گرایش‌هایی نظیر روان‌شناسی سلامت بالینی^۱، روان‌شناسی سلامت شغلی^۲، روان‌شناسی سلامت عمومی^۳، روان‌شناسی سلامت جامعه‌نگر^۴ و روان‌شناسی سلامت انتقادی^۵ وجود دارد،

۱- Clinical Health Psychology
۲- Occupational Health Psychology
۳- Public Health Psychology
۴- Community Health Psychology
۵- Critical Health Psychology

اگرچه با توجه به روندهای جاری روان‌شناسی سلامت و ملاحظات خاص جامعه ایران تمرکز مهم این برنامه درسی بر گرایش روان‌شناسی سلامت بالینی است اما در تدوین این برنامه، دروسی از هرکدام این حیطه‌ها مدنظر قرار گرفته است. در گرایش روان‌شناسی سلامت بالینی، درس روان‌شناسی سلامت بالینی، درس مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های مزمن و درس روان‌شناسی سلامت در مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی گنجانده شده است. در گرایش روان‌شناسی سلامت شغلی، درس روان‌شناسی سلامت شغلی و درس استرس، بیماری و سازگاری گنجانده شده است، در گرایش روان‌شناسی سلامت عمومی درس فرهنگ و سلامت، درس سبک زندگی اسلامی و سلامت گنجانده شده است. در گرایش روان‌شناسی سلامت جامعه نگر درس روان‌شناسی سلامت اجتماعی، درس روان‌شناسی سلامت در سوانح و بلایا و کارورزی روان‌شناسی سلامت در موقعیت‌های اجتماع‌محور گنجانده شده است و در روان‌شناسی سلامت انتقادی، درس سنجش و ارزیابی در روان‌شناسی سلامت و درس مباحث ویژه در روان‌شناسی سلامت گنجانده شده است. قابل ذکر است برخی دروس نظیر درس مبانی و نظریه‌های روان‌شناسی سلامت، درس تغییر رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامتی، درس روان-عصب ایمنی‌شناسی، درس مراقبت معنوی و تسکینی و درس مباحث ویژه در روان‌شناسی سلامت از جمله دروسی هستند که فصل مشترک تمامی گرایش‌های این رشته است.

شرایط آموزشی خاص برای موفقیت در دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت شامل برخورداری از هیئت علمی کافی، امکانات موجود در گروه‌های روان‌شناسی سلامت در دانشگاه‌های مختلف، جلب همکاری و تعامل با مراکز و موقعیت‌های بهداشتی-درمانی جامعه و فراهم‌سازی امکانات موردنیاز برحسب شرایط دانشگاهی و دروس خاص رشته است. بنابراین، شرایط آموزشی برای راه‌اندازی رشته روان‌شناسی سلامت عبارت‌اند از:

(۱) وجود حداقل سه عضو هیئت علمی ثابت و تمام‌وقت با مرتبه استادیاری و بالاتر (حداقل یکی از این اعضا دارای مرتبه دانشیاری در روان‌شناسی سلامت باشد).

(۲) وجود فضا و امکانات آموزشی مناسب مانند کلاس آموزشی مکفی و مناسب، کتابخانه تخصصی، آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی برای پژوهش‌های روان‌شناسی سلامت، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی، مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد، اتاق استادان، سایت رایانه و نرم‌افزارهای موردنیاز.

(۳) انعقاد تفاهم‌نامه همکاری معتبر با دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی و سایر سازمان‌های مرتبط با بهداشت و درمان، بیمارستان‌ها (بخش‌های سرپایی و بستری)، کلینیک‌های تخصصی (نظیر کلینیک قلب و عروق، کلینیک دیابت و بیماری‌های متابولیک، کلینیک سرطان، کلینیک بیماری‌های گوارش و کبد، کلینیک بیماری‌های کلیوی و مجاری ادراری، کلینیک درد مزمن، کلینیک دندانپزشکی، ...)، انجمن‌ها و بنیادهای بیماری‌های خاص و مزمن (نظیر انجمن بیماران سرطانی، انجمن بیماران دیابتی، انجمن بیماران قلبی-عروقی، انجمن بیماران ام‌اس، انجمن حمایت از بیماران کلیوی، بنیاد امور بیماری‌های خاص، ...)، مراکز و پایگاه‌های بهداشت، مراکز یا مؤسسات ارائه خدمات سلامت اجتماعی (در گروه‌های مختلف سنی جامعه با توجه به رویکرد پیشگیری از بروز بیماری‌های جسمی و ارتقا سلامت) و مراکز شبانه‌روزی (نظیر مراکز نگهداری از سالمندان) و غیر هماهنگی و همکاری بین بخشی و جلب مشارکت متخصصان اعم از متخصصان بالینی، پزشک معالج بیمار و سایر ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی-درمانی به‌منظور ارائه و مدیریت دروس عملی دوره.

ماهیت بین‌رشته‌ای روان‌شناسی سلامت بازار کار مطلوبی برای این رشته فراهم کرده است. فارغ‌التحصیلان روان‌شناسی سلامت امکانات شغلی زیادی در اختیار دارند؛ می‌توانند به‌طور مستقل به ارائه خدمات آموزشی، پیشگیرانه و درمانی در روان‌شناسی سلامت بپردازند؛ می‌توانند به‌عنوان درمانگر یا مشاور پزشکان و تیم پزشکی در کلینیک‌ها و موقعیت‌های سرپایی یا مراکز بستری و بیمارستانی کار کنند، می‌توانند خدمات سلامت اجتماعی برای سازمان‌ها و جامعه را تدوین و ارائه نمایند؛ یا به‌عنوان محقق به پژوهش بپردازند و نیز می‌توانند به‌عنوان تولیدکننده برنامه‌های آموزشی بهداشتی مشغول به کار شوند علاوه بر موقعیت‌های کار بالینی مستقل و گروهی (به‌عنوان عضو تیم درمان)، سایر موقعیت‌های خاص که نشان‌دهنده وضعیت مطلوب بازار کار رشته است و در آن روان‌شناسان سلامت به ارائه خدمات مشغول هستند عبارت‌اند از:

(۱) واحدهای بهداشتی و مراقبت سرپایی^۱ از جمله مراقبت اولیه (برای مثال، کار با خانواده و پزشکی داخلی، مراقبت پزشکی اطفال، کلینیک‌های بهداشت و مشاوره دانشگاهی و کلینیک‌های مشاوره و بهداشت مدارس)

(۲) مراقبت فوریت^۲ برای مثال، حوزه‌های فوریت و کار در اورژانس و کلینیک‌ها

(۳) مراقبت تخصصی^۳ برای مثال، کلینیک‌های درد، کلینیک‌های آرتریت، کلینیک‌های تومورشناسی، کلینیک‌های عصب‌شناسی، کلینیک‌های جراحی، کلینیک‌های دندانپزشکی و کلینیک‌های ریه

(۴) بیمارستان‌های عمومی و تخصصی و بیمارستان افراد روبه‌مرگ (نظیر مراقبت مسکونی و مراقبت در خانه)

(۵) مراقبت مسکونی مبتنی بر بیمارستان از جمله بخش‌های جراحی-پزشکی، واحدهای مشاوره-رابط^۴، واحدهای مراقبت ویژه و متمرکز (برای مثال، واحد سوختگی یا مراقبت قلبی)

(۶) واحدهای توان‌بخشی (برای مثال، واحد توان‌بخشی طناب نخاعی، توان‌بخشی قلبی، واحد آسیب به سر، درد، ریه و سکنه)

(۷) واحدها یا مؤسسات مرتبط با سلامت اجتماعی (برای مثال، واحد سلامت روانی - اجتماعی و اعتیاد، مؤسسه رشد و ارتقای سلامت اجتماعی، مؤسسه مطالعات رفتاری و اجتماعی)

(۸) مراقبت پرستاری در خانه

(۹) موقعیت‌های بهداشت صنعتی/سازمانی و سایر موقعیت‌های شغلی

(۱۰) سازمان‌ها و مؤسسات بهداشت عمومی

(۱۱) مراکز خدمات مشاوره و روان‌شناختی

^۱- ambulatory care
^۲- urgent care
^۳- specialty care
^۴- consultation-liaison units

(۱۲) مراکز فوریت‌های بهداشتی-درمانی و بحران‌های مرتبط با سلامت

(۱۳) مراکز نگهداری افراد سالمند

(۱۴) مراکز سلامتی برای افراد دارای شرایط خاص (برای مثال، جانبازان و معلولین)

(۱۵) مؤسسات و مراکز تولید برنامه‌های آموزش سلامت و سایر مراکز تربیت متخصص حرفه‌ای در رشته

(۱۶) مراکز پیش‌دبستانی و مدارس عادی و استثنایی

هدف کلی دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت دانش‌افزایی و مهارت‌آموزی دانشجویان در زمینه‌های اصلی روان شناسی سلامت و برخورداری از یافته‌های خاص آموزشی، علمی و حرفه‌ای در روان شناسی سلامت و نیز توانمندسازی در ارائه خدمات تخصصی به‌منظور ارتقاء و حفظ سلامتی، پیشگیری و درمان بیماری‌ها، شناسایی عوامل سبب‌شناسی و تشخیصی سلامت و بیماری و بدکارکردی مرتبط با آن و نیز تجزیه و تحلیل و بهبود نظام مراقبت‌های بهداشتی و ایجاد خط‌مشی‌های بهداشتی است. اهداف اختصاصی رشته عبارت‌اند از:

(۱) تربیت نیروی انسانی کارآمد و صاحب‌نظر متناسب با فرهنگ بومی و اسلامی در ارتقاء و حفظ سلامت، توانمندسازی افراد، سازمان‌ها و جامعه برای ارتقای رفتارهای اجتماعی مرتبط با سلامت و ساخت محیط سالم، پیشگیری و مداخلات روانی-اجتماعی در بیماری‌ها، تشخیص عوامل و ردیابی علل بیماری‌ها و بهبود نظام خدمات درمانی و مراقبت بهداشتی.

(۲) ایجاد بستری برای همکاری افراد واجد مهارت، یعنی متخصصان و صاحب‌نظران رشته‌های مختلف مرتبط با سلامت و بیماری در زمینه‌های پیشگیری، مداخلات و باز توانی روانی-اجتماعی و انجام امور پژوهشی و آموزشی در این زمینه.

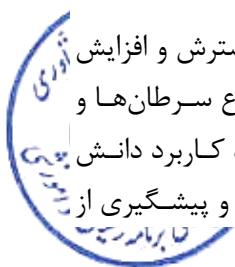
(۳) رشد و توسعه پژوهش، تولید علم و نظریه‌پردازی بومی جهت طراحی مداخلات پیشگیرانه و مداخلات روانی-اجتماعی در زمینه ارتقای سلامت و کاهش بیماری‌ها در سطح کشور.

(۴) آموزش و توانمندسازی در زمینه ارزیابی و پایش خدمات بهداشتی درمانی با عنایت به برنامه‌های کلان کشور و با توجه به سند چشم‌انداز و اسناد بالادستی.

پ) ضرورت و اهمیت

دلایل راه‌اندازی دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت عبارت‌اند از:

(۱) شیوع مشکلات سلامت نظیر چاقی، فشارخون بالا، مصرف سیگار و مواردی از این قبیل، و نیز گسترش و افزایش بیماری‌های مزمن متأثر از عوامل روان‌شناختی و اجتماعی به‌خصوص بیماری‌های قلبی-عروقی، انواع سرطان‌ها و دیابت که علل اصلی و عمده ناتوانی و مرگ‌ومیر در کشورها هستند و برای درمان مؤثر نیازمند کاربرد دانش تخصصی روان شناسی سلامت هستند. دو هدف عمده‌ی رشته‌ی روانشناسی سلامت، ارتقای سلامت و پیشگیری از

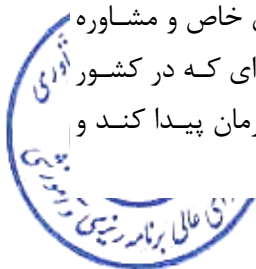

بیماری با تمرکز بر پژوهش، آموزش و مداخلات لازم است. اقدام برای تجزیه و تحلیل و نیز بهبود نظام مراقبت بهداشتی و شکل دهی خط مشی های بهداشتی از دیگر رسالت های این رشته در نظر گرفته شده است. با گسترش خدمات مراقبت بهداشتی درمانی در سطح کشورها از جمله کشور عزیزمان ایران، روانشناسی سلامت کاربرد بارزی دارد. کاربرد مبانی و اصول علم روان شناسی سلامت توسط واجدین شرایط و متخصصان این رشته در پیشگیری و تغییر رفتارهای سلامتی مخاطره آمیز قبل از بیمار شدن به طور بالقوه هزینه های درمان بیماری ها را کاهش می دهد. از طرف دیگر، بدون همیاری و تشریک مساعی با متخصصان روان شناسی سلامت، طراحی نظام های مراقبت بهداشتی جامع و مطلوب امری دشوار خواهد بود.

(۲) دوره کارشناسی ارشد (MSc) روان شناسی سلامت بسیاری از جنبه های دانش عمومی در حد نیاز در زمینه سلامت نظیر روان شناسی و روان پزشکی، پزشکی، جامعه شناسی، مردم شناسی، اقتصاد و ... را در برمی گیرد و با ترکیبی از آموزش ها و پژوهش های پایه و بالینی و استفاده از فناوری های جدید به دانش افزایی و کاربرد یافته های پژوهشی در زمینه سبب شناسی، مبانی بیولوژیک، مبانی رفتاری و روان شناختی، پایه های جامعه شناختی و مردم شناسی، پیشگیری و مداخلات درمانی در کشور کمک خواهد کرد. توجه به ارزش های الهی و انسانی و تحقق عدالت در سلامت یعنی حق تمامی افراد جامعه برای برخورداری از حداقل سلامت و دریافت خدمات سلامتی نه به اندازه توان بلکه به اندازه نیاز است.

با عنایت به اینکه آموزش و ارتقای سلامت در ایران تابع آموزه ها و ارزش های اسلامی-انسانی است، ایجاد چنین رشته ای در راستای توجه به ارزش های مذکور طراحی می گردد. از مهم ترین مسائل دین اسلام توجه به بهداشت و سلامت جسمانی و روانی است و سلامت در پرتو التزام عملی به آموزه های دینی معنا می یابد. به علاوه، دین اسلام با سازوکارهای گوناگون از جمله دعا و مناجات، توکل به خدا و تکیه به یاری او، روزه داری، سفارش ها درباره خوردن و دوری نمودن از پرخوری، صله رحم و تعاملات اجتماعی سازنده با نزدیکان، توصیه به ورزش و تقویت تندرستی موجب سلامت جسمانی و روان شناختی می شود. همچنین، اعتقادات مذهبی و توکل به خدا فرایند شفا یابی از بیماری ها را تسهیل می نماید و موجب تسکین و بهبودی سریع تر از بیماری ها می گردد. بنابراین، در این برنامه درسی علاوه بر اینکه تا حد ممکن دروس مبتنی بر بستر دینی و بومی فراهم می شوند، برخی از دروس اصلی و اختیاری نیز به طور مستقیم به آموزش رفتارهای دینی و ارزش های اسلامی مرتبط با سلامت می پردازند.

(۳) خاصیت بین رشته ای موضوع روان شناسی سلامت و نیز خلأ این رشته حساس برای ارتقای سلامت جامعه بر اهمیت راه اندازی آن می افزاید. روان شناسی سلامت به عنوان مجموعه ای از دانش های نظری و کاربردی نقش مهمی در نزدیک شدن الگوهای مختلف زیست شناختی، روان شناختی و اجتماعی به هم دارد، امکان پژوهش های میان رشته ای را فراهم می آورد و نیز با استفاده از یافته های پژوهشی و دانش افراد صاحب صلاحیت و پژوهشگر فعال در این رشته الگوهای آموزشی تخصصی را بر اساس نیاز کشور خلق می کند. در این بخش طراحی، تأسیس و اجرای دوره های تربیت افراد واجد مهارت و متخصص به منظور توانمندسازی در زمینه پیشگیری و مداخلات درمانی در سلامت و بیماری ها، ارتقای سلامت اجتماعی، همچنین طراحی و برنامه های آموزشی برای گروه های خاص و مشاوره در مورد پروژه هایی نظیر ساخت فیلم های آموزشی نیز مدنظر است. با در نظر گرفتن امکانات بالقوه ای که در کشور وجود دارد، انتظار می رود که رشته روان شناسی سلامت تا ۱۰ سال آینده توسعه مناسبی در کشورمان پیدا کند و بخشی از نیاز کشور به پژوهشگران و دانشمندان در زمینه علوم مرتبط با سلامت مرتفع گردد.

(۴) ضرورت و اهمیت رشته با مطالعات تطبیقی با رشته‌های همنام و یا موجود در دانشگاه‌های معتبر دنیا برجسته‌تر می‌گردد. وجود دوره‌های مشابه آموزشی در مراکز دانشگاهی جهان و از طرفی نیاز به این رشته در سطح کارشناسی ارشد در داخل کشور بر ضرورت تأسیس دوره کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی سلامت در ایران می‌افزاید. راه‌اندازی و تداوم دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت در دانشگاه‌های معتبر دنیا، راه‌اندازی دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۹۳ و نیز راه‌اندازی و تداوم دوره دکترای تخصصی روان‌شناسی سلامت نمونه‌هایی از گسترش این گرایش تخصصی در سطح کارشناسی ارشد و بالاتر هستند.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱) - توزیع واحدها

نوع دروس	تعداد واحد
دروس عمومی	-
دروس پایه	-
دروس تخصصی	۲۴
دروس اختیاری	۴
رساله / پایان‌نامه	۴
جمع	۳۲

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان

(مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌هایی که دانشجوی پس از اتمام دوره تحصیل خود، به دست خواهد آورد را در جدول زیر بنویسید و دروس مرتبط با هر مهارت، شایستگی یا توانمندی را در مقابل آن درج نمایید. در برشمردن شایستگی‌های مورد انتظار برنامه به حیطه‌های مختلف دانش، توانش و نگرش توجه شود)

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
افزایش مهارت‌ها و تقویت نگرش مبتنی بر صلاحیت‌های حرفه‌ای	روان‌شناسی سلامت بالینی
سنجش، صورت‌بندی و ارزیابی	سنجش و ارزیابی در روان‌شناسی سلامت
تدوین و اجرای مداخله‌های روانی اجتماعی	مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های مزمن
توانمندی مداخله در بحران	روان‌شناسی سلامت در سوانح و بلایا
مهارت، شایستگی و تسلط بر اقدامات روانشناسی سلامت در محیط‌های اجتماعی	کارورزی روان‌شناسی سلامت در موقعیت‌های اجتماع‌محور
مهارت، شایستگی و تسلط بر اقدامات روانشناسی سلامت در محیط‌های بالینی و مراکز خدمات بهداشتی درمانی	کارورزی روان‌شناسی سلامت در موقعیت‌های پزشکی
مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی	دروس مرتبط

شناخت و تسلط بر مبانی علمی و دانش پایه	مبانی و نظریه‌های روان شناسی سلامت
شناخت و تسلط بر مهارت‌های ویژه	مباحث ویژه در روان شناسی سلامت
شناخت، تسلط و ایجاد نگرش مبتنی بر اصول اخلاق حرفه‌ای	اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

(مشخص نمایید که دانش‌آموختگان چه رشته‌هایی در مقطع قبلی و با چه شرایطی می‌توانند وارد این رشته تحصیلی شوند).

شرایط و ضوابط ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته روان شناسی سلامت شامل موارد زیر است:

(۱) داشتن درجه کارشناسی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی معتبر داخلی و خارجی بر اساس ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی). با توجه به ماهیت میان‌رشته‌ای و مهارتی این دوره، داشتن مدرک کارشناسی در رشته‌های روان شناسی، مشاوره و راهنمایی، مددکاری اجتماعی، علوم بهداشتی (بهداشت عمومی، بهداشت حرفه‌ای، بهداشت محیط و مدیریت خدمات بهداشتی درمانی)، پرستاری، مامایی، علوم تغذیه و رژیم‌درمانی از شرایط ورود به دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت است. همچنین، متقاضیان دارای مدرک پزشکی عمومی و علوم پایه پزشکی نیز می‌توانند در آزمون ورودی دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت شرکت کنند.

(۲) شرکت در امتحان ورودی سراسری و کسب نمره حد نصاب رشته

آزمون کتبی به‌منظور تعیین صلاحیت علمی داوطلب با پایه‌های اصلی رشته برگزار می‌شود. مواد امتحانی در زمان ثبت‌نام از طریق دفترچه آزمون سالیانه اعلام خواهد شد. مواد آزمون کتبی برای ورود به دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت عبارت‌اند از:

۱. متون روان شناسی به انگلیسی (ضریب ۱)
۲. آمار و روش تحقیق در روان شناسی (ضریب ۲)
۳. آسیب‌شناسی روانی (ضریب ۲)
۴. روان شناسی سلامت (ضریب ۲)
۵. اصول روان شناسی بالینی (ضریب ۲)
۶. روان شناسی فیزیولوژیک (ضریب ۲)
۷. فنون مشاوره و روان‌درمانی (ضریب ۲)

قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

(۳) دارا بودن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

کلیه مقررات ورود به دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت طبق آئین‌نامه دوره‌های کارشناسی ارشد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

رعایت ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی مجری دوره، ضروری است.

تبصره: دانشجویانی که رشته مقطع قبلی آنان با این رشته غیر مرتبط می‌باشد بایستی تا ۱۲ واحد را به عنوان دروس جبرانی از میان دروس دوره قبل این رشته را در نیمسال اول تا دوم بگذرانند. انتخاب این دروس به تشخیص

گروه آموزشی دانشگاه / موسسه می‌باشد و بایستی شامل دروسی باشد که دانش پایه و اصلی این رشته را در بر بگیرد. تعداد واحدهای جبرانی نیز به تشخیص گروه آموزشی دانشگاه / موسسه و بر مبنای میزان ارتباط رشته با رشته دوره قبلی دانشجو می‌باشد.

دروس پیش‌نیازی که داوطلبان دارای مدرک کارشناسی غیر مرتبط در صورت قبول شدن در آزمون ورودی و ورود به دوره کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت باید بگذرانند از بین دروس آمار استنباطی (۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی)، روش تحقیق در روان‌شناسی (۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی)، روان‌شناسی تحولی ۱ (۲ واحد نظری)، روان‌شناسی تحولی ۲ (۲ واحد نظری)، آسیب‌شناسی روانی ۱ (۲ واحد نظری)، آسیب‌شناسی روانی ۲ (۲ واحد نظری)، روان‌شناسی سلامت (۲ واحد نظری)، اصول روان‌شناسی بالینی (۲ واحد نظری)، و نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی (۲ واحد نظری) انتخاب می‌گردد.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی روان شناسی سلامت

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی		
۱.	روش‌های پژوهش و آمار در روانشناسی سلامت	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	-	-
۲.	دین، معنویت و سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۳.	مبانی و نظریه‌های روان شناسی سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۴.	روان شناسی سلامت بالینی	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	-	-
۵.	تغییر رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامتی	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	-	-
۶.	روان-عصب ایمنی‌شناسی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۷.	مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های مزمن	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	-	-
۸.	استرس، بیماری و سازگاری	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۹.	روان شناسی سلامت اجتماعی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۱۰.	روان شناسی سلامت سالمندی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۱۱.	کارورزی روان شناسی سلامت در موقعیت‌های اجتماع‌محور	۲	-	۲	۶۴	-	۶۴	-	-
۱۲.	کارورزی روان شناسی سلامت در موقعیت‌های پزشکی	۲	-	۲	۶۴	-	۶۴	کارورزی روان شناسی سلامت در موقعیت‌های اجتماع‌محور	-
جمع		۲۴	۱۶	۸	۵۱۲	۲۵۶	۲۵۶	۱	-

نکته: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، کارگاهی ۴۸ ساعت و کار آموزشی (کارورزی) ۶۴ ساعت است.

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس اختیاری روان شناسی سلامت

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی		
۱.	مراقبت معنوی و تسکینی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۲.	روان شناسی درد	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۳.	سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	مبانی و نظریه‌های روان شناسی سلامت	-
۴.	روان شناسی سلامت شغلی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۵.	روان شناسی سلامت کودک و نوجوان	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۶.	سبک زندگی اسلامی و سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۷.	مباحث ویژه در روان شناسی سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۸.	فرهنگ و سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۹.	طب سنتی و سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۱۰.	روان شناسی سلامت در سوانح و بلایا	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	-	-
۱۱.	روان شناسی سلامت در مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۱۲.	بیماری شناسی و واژه‌های پزشکی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
۱۳.	اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	-	-
جمع		۲۶	۲۴	۲	۴۴۸	۳۸۴	۶۴	۱	-

نکته: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، کارگاهی ۴۸ ساعت و کار آموزشی (کارورزی) ۶۴ ساعت است.

جدول (۴) - عنوان و مشخصات کلی پایان نامه روان شناسی سلامت

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی		
۱.	پایان نامه کارشناسی ارشد	۴	-	۴	-	-	-
جمع		۴	-	۴		-	-

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

عنوان درس به فارسی: روش های پژوهش و آمار در روانشناسی سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Research Methods and Statistics in Health Psychology	
نوع درس و واحد			
☐ نظری	☐ پایه	ندارد	
☐ عملی	☒ تخصصی	ندارد	
☒ نظری-عملی	☐ اختیاری	۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)	
رساله / پایان نامه ☐		۴۸ (۳۲+۱۶)	
		تعداد واحد:	
		تعداد ساعت:	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ کارگاه ☒ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش و مهارت دانشجویان در استفاده از روش های پیشرفته پژوهش و آماده سازی دانشجویان برای انجام پژوهش های کمی و کیفی پیشرفته در روان شناسی سلامت و نیز افزایش مهارت نظری و عملی دانشجویان در تحلیل های پیشرفته و چندمتغیره، تجزیه و تحلیل آماری یافته های پژوهش ها، طرح های پژوهشی و پایان نامه

اهداف ویژه:

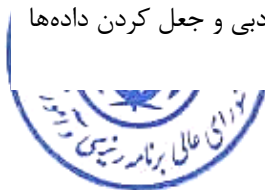
دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. روش های پیشرفته پژوهش در روان شناسی سلامت را بشناسد و فرایند تدوین طرح های پژوهشی پیشرفته را یاد بگیرد.
۲. بتواند به انجام پژوهش های کمی و کیفی پیشرفته در روان شناسی سلامت اقدام نماید.
۳. تحلیل های پیشرفته و چندمتغیره را انجام دهد و روش های آماری پیشرفته را در جای مناسب بکار ببرد.
۴. یافته های پژوهش ها، طرح های پژوهشی و پایان نامه را تجزیه و تحلیل نماید.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱. تنظیم پروپوزال و طرح های پژوهشی کمی، کیفی، آمیخته، طرح های تجربی و کار آزمایشی های بالینی
۲. زمینه یابی، فرایند پژوهشی و پیامد پژوهی در روان شناسی سلامت
۳. مطالعه موردی، تحلیل محتوا و نظریه زمینه ای
۴. پژوهش روایتی، پدیدار شناختی و اقدام پژوهی
۵. پژوهش های مروری، مروری نظام مند و فرا تحلیل
۶. روش های پژوهش فیزیولوژیکی، ایمنی شناسی عصبی روانی و زیستی در روان شناسی سلامت
۷. سنجش و آزمون سازی در پژوهش های روان شناسی سلامت
۸. بررسی و غربالگری پیش از تحلیل داده ها
۹. تحلیل های چندمتغیره و تحلیل های چند سطحی
۱۰. تحلیل عاملی واریانس، تحلیل کوواریانس، تحلیل چند متغیره واریانس و کوواریانس
۱۱. رگرسیون چندگانه، تحلیل عاملی، تحلیل تشخیصی، رگرسیون لجستیک
۱۲. تحلیل مسیر و مدل یابی معادله ساختاری
۱۳. کاربرد نرم افزارهای آماری نظیر SPSS, SAS, LISREL, EQS, MATLAB, AMOS
۱۴. اصول و ملاحظات فرهنگی و معیارهای اخلاقی در پژوهش ها و تحلیل های آماری، پیشگیری از سرقت ادبی و جعل کردن داده ها

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. اسمیت جاناتان (۱۳۹۴). روانشناسی کیفی. مترجم: زینب میهن دوست. تهران: نشر ساوالان.
۲. انجمن روانشناسی آمریکا (۱۳۹۶). راهنمای نگارش و چاپ مقاله در روانشناسی ترجمه احمد علی پور و اکبر رضایی. تهران: انتشارات ارجمند
۳. تاباکنیک، بارباراجی، فیدل، لیندا (۱۳۹۶). کاربرد آمار چندمتغیری. مترجمان: حسن‌پاشا شریفی، بلال ایزانلو، حمیدرضا حسن‌آبادی، ولی‌الله فرزاد، خدیجه ابوالمعالی، مجتبی حبیبی عسگرآباد. تهران: انتشارات رشد.
۴. گال، مردیت و همکاران. (۱۳۸۳). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی (جلد اول و دوم). ترجمه احمد رضا نصر و دیگران. تهران: انتشارات سمت.
۵. گیلز، دیوید سی. (۱۳۹۷). روش تحقیق پیشرفته در روانشناسی. مترجمان: روحیه بازرگانی، هادی بهرامی‌احسان، سعیده بزازیان، غلامرضا صرامی فروشانی، مسلم پرتو، مهران فرهادی. تهران: انتشارات آوای نور.
۶. ویلیگ، کارلا (۱۳۹۷). درآمدی بر پژوهش کیفی در روانشناسی. مترجم: حمید خانی پور و دیگران. تهران: نشر دانشگاه خوارزمی.

7. American Psychological Association (2020). *Publication Manual of the American Psychological Association, 7th edition*. Washington: American Psychological Association.
8. Brough, P. (2018). *Advanced Research Methods for Applied Psychology: Design, Analysis and Reporting*. Routledge.
9. Brown, J. D. (2018). *Advanced Statistics for The Behavioral Sciences: A Computational Approach with R*. Springer.
10. Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches, 4th edition*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications, Inc.
11. Hirotzu, C. (2017). *Advanced Analysis of Variance*. John Wiley & Sons.
12. Kremelberg, D. (2011). *Practical Statistics: A Quick and Easy Guide to IBM SPSS Statistics, STATA, and Other Statistical Software*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications, Inc.
13. Luecken, L. J., & Gallo, L. C. (2007). *Handbook of Physiological Research Methods in Health Psychology, 1st edition*. SAGE Publications, Inc.
14. Marks, D.F. & Lucy Yardley, L. (2004). *Research Methods for Clinical and Health Psychology*. California: SAGE Publications, Inc.
15. Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. NJ: John Wiley & Sons, Inc.
16. Mertler, C. A., & Rachel Vannatta Reinhart, R.V. (2016). *Advanced and Multivariate Statistical Methods: Practical Application and Interpretation, 6th edition*. New York: Routledge
17. Richesson, R. L., & Andrews, J. E. (2019). *Clinical Research Informatics, 2nd edition*. Springer International Publishing.
18. Sinclair, R. R., Wang, M., Tetrick, L. E. (2013). *Research Methods in Occupational Health Psychology: Measurement, Design and Data Analysis*. Taylor and Francis, Routledge.
19. Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics, 6th edition*. Boston, USA: Pearson Education, Inc.

عنوان درس به فارسی: دین، معنویت و سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Religion, Spirituality and Health	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	ندارد	پایه ☐ نظری ☒	
دروس هم نیاز:	ندارد	تخصصی ☒ عملی ☐	
تعداد واحد:	۲ واحد	اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان نامه ☐	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش و تقویت مهارت دانشجویان در آگاهی و استفاده از اصول و مبانی دینی و معنویت در بیماری با تمرکز بر مسائل دینی، معنوی و فرهنگ اسلامی در بهبود سلامت جسمانی و برنامه ریزی های بهداشتی- درمانی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مبانی دینی و معنوی سلامت و بیماری را توضیح دهد، (ب) اصول و مبانی اسلامی در بهبود سلامت جسمانی را توضیح دهد.
۲. سلامت دینی و معنوی را در رابطه با سلامت جسمانی توصیف نماید.
۳. از اصول و مبانی دین و معنویت اسلامی در طراحی و تدوین برنامه های بهبود سلامت جسمانی استفاده نماید.
۴. از اصول و مبانی و منابع اسلامی دین و معنویت اسلامی در طراحی و تدوین برنامه های بهبود سلامت جسمانی استفاده نماید.
۵. از اصول و مبانی و منابع دین اسلام و معنویت اسلامی در برنامه ریزی های مراقبتی و ارائه خدمات بهداشتی-درمانی استفاده نماید.

ب) مباحث یا سرفصل ها:

۱. کلیات مفاهیم دین، معنویت، تمایزات آن دو، رویکردهای کلی و جایگاه دین و معنویت در تبیین سازه سلامت
۲. زمینه های دینی و معنوی و حالات مرتبط با سلامت و عوامل دینی و معنوی مؤثر بر سلامت و بیماری
۳. حضور در اماکن مقدس (مسجد، زیارتگاه ها)، مراسم مذهبی، معنویت اسلامی، بهبود سلامت و مدیریت بیماری
۴. سلامت، بیماری، رنج، و ناتوانی در چشم انداز دین، معنویت و تقوا (خویشترنداری و خودمهارگری دینی)
۵. همه گیرشناسی، بروز و شیوع بیماری ها و حالات مرتبط با سلامت در چشم انداز دین و معنویت
۶. ساخت فرهنگ سلامت در جامعه مبتنی بر رویکرد دینی و معنوی
۷. دین و اعتقادات اسلامی، معنویت اسلامی و خدمات بهداشتی درمانی
۸. دین و معنویت، سلامت، شفا یابی و مراقبت از بیمار
۹. مراقبت بهداشتی درمانی از بیماران و افراد روبه مرگ در فرهنگ اسلامی
۱۰. عادات غذایی در اسلام، روزه داری اسلامی، مراسم مقدس اسلامی، پوشش و سلامت جسمانی
۱۱. پیوند و اهدای عضو از دیدگاه اسلام، سلامت جنسی، تولیدمثل، مرگ و مردن در دیدگاه اسلامی
۱۲. معنویت اسلامی، سلامت رفتاری و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت
۱۳. دین، معنویت و سلامت وجودی، مداخلات مذهبی و معنوی مبتنی بر دین اسلام در سلامت جسمانی
۱۴. مسائل و اصول اخلاقی در ارائه خدمات بهداشتی درمانی در فرهنگ اسلام

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دست یابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی های مستمر و نهایی محقق می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۵ درصد

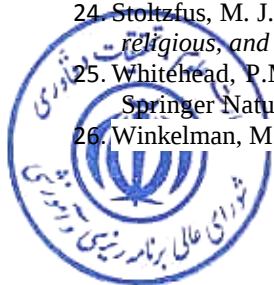
ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. پرین، میلر پرین و منکاسو، الیزابت (۱۴۰۰). *ایمان از منظر روانشناسی مثبت*. مترجم: فرید براتی و سده و دیگران. تهران: انتشارات رشد.
۲. جان بزرگی، مسعود، غروی، سید محمد، (۱۳۹۵). *نظریه‌های نوین روان‌درمانگری و مشاوره (اصول، فنون و مطابقت‌های فرهنگی)*. قم: سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۳. جواد املی، عبدالله. (۱۳۹۳). *مفاتیح الحیات*. قم: انتشارات اسراء.
۴. دیماتو، ام. رابین (۱۳۹۲). *روانشناسی سلامت به ضمیمه نگرشی بر منابع اسلامی*. مترجم: محمد کاویانی و دیگران. تهران: انتشارات سمت.
۵. رفیعی هنر، حمید (۱۳۹۵). *روانشناسی مهار خویشتن با نگرش اسلامی*. قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۶. سالاری فر، محمدرضا؛ موسوی اصل، سیدمهدی؛ دولتخواه و محمدصادق شجاعی (۱۳۹۴). *بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی*. ناشران: قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و تهران: انتشارات سمت.
۷. لاریجانی، باقر؛ رشیدیان، آرش؛ قانع، مصطفی؛ دیناروند، رسول؛ پرویز، محسن؛ مصداقی نیا، علیرضا؛ و دیگران (۱۳۹۰). *نقشه‌ی تحول نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت*. تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، شورای سیاست‌گذاری.
۸. مصباح، مجتبی، مرندی، علیرضا (۱۳۹۲). *سلامت معنوی از دیدگاه اسلام (مفاهیم، شاخص‌ها، مبانی)*. قم: موسسه امام (ره).
۹. ناظمی اردکانی، مهدی (۱۳۹۸). *فرهنگ و سلامت روان، چاپ دوم*. تهران: انتشارات آثار فکر.
۱۰. نلسون، جیمز ام. (۱۳۹۶). *روان‌شناسی، دین و معنویت*. مترجمان: مسعود آذربایجانی و امیر قربانی. تهران: انتشارات سمت، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
۱۱. نورمحمدی، غلامرضا (۱۳۹۶). *درآمدی بر نظام جامع سلامت اسلام: سلامت جسمی*. تهران: انتشارات ایرانیان طب.
۱۲. وست، ویلیام (۱۳۸۷). *روان‌درمانی و معنویت، چاپ دوم*. ترجمه شهریار شهیدی و سلطانعلی شیر افکن. تهران: انتشارات رشد.
۱۳. هلمن، سیسیل. (۱۳۸۲). *فرهنگ، سلامت و بیماری، ترجمه: کبری فلاح حسنی، ماندانا شیرازی*. تهران: شهرآب - آینده‌سازان.

14. Aho, K. (2018). *Existential Medicine: Essays on Health and Illness*. NY: Rowman & Littlefield International Ltd.
15. Ettorre, E., Annandale, E., Hildebrand, V. M., Porroche-Escudero, A., Katz Rothman, B. (2017). *Health, Culture and Society: Conceptual Legacies and Contemporary Applications*. Palgrave Macmillan.
16. Helman, C. G. (2007). *Culture, Health and Illness*. John Wright and Sons Ltd.
17. Hood Jr, R. W., Hill, P. C., & Spilka, B. (2018). *The psychology of religion: An empirical approach*. Guilford Publications
18. Hyden, L-C. (2008). *Health, Illness and Culture: Broken Narratives*. New York, NY: Routledge.
19. Koenig, H., King, D., & Carson, V.B. (2012). *Handbook of Religion and Health, 2nd edition*. UK: Oxford University Press.
20. Koenig, H.G., Shohaib, S. Al. (2014). *Health and Well-Being in Islamic Societies: Background, Research, and Applications*. NY: Springer
21. Lucchetti, G., Prieto Peres, M. F., Damiano, R. F. (2019). *Spirituality, Religiousness and Health: From Research to Clinical Practice*. Springer International Publishing.
22. Pargament, K. I., Mahoney, A. E., & Shafranske, E. P. (2013). *APA handbook of psychology, religion, and spirituality: An applied psychology of religion and spirituality (pp. xi-709)*. American Psychological Association.
23. Quelch, O. A., & Boudreau, E. C. (2016). *Building a Culture of Health: A New Imperative for Business*. Springer International Publishing.
24. Stoltzfus, M. J., Green, R., & Schumm, D. (2013). *Chronic illness, spirituality, and healing: diverse disciplinary, religious, and cultural perspectives*. New York, NY: Palgrave Macmillan.
25. Whitehead, P.M. (2019). *Existential Health Psychology: The Blind-spot in Healthcare*. Palgrave, macmillan. Springer Nature Switzerland AG.
26. Winkelman, M. (2008). *Culture and Health: Applying Medical Anthropology*. John Wiley and Sons, Jossey-Bass.

عنوان درس به فارسی: مبانی و نظریه‌های روان‌شناسی سلامت		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Foundations and Theories of Health Psychology	
پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی ☒ عملی ☐	ندارد	دروس هم‌نیاز:
اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- آشنایی و تقویت مهارت دانشجویان در شناخت مبانی، نظریه‌ها و الگوهای روان‌شناسی سلامت، نظریه‌ها و الگوهای برتر در روان‌شناسی سلامت، کارآمدی این نظریه‌ها و الگوها در زمینه‌های مختلف و در طراحی مداخلات پیشگیرانه، درمانی و باز توانی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مبانی، نظریه‌ها و الگوهای روان‌شناسی سلامت را بشناسد.
۲. با کاربرد نظریه‌ها و الگوهای روان‌شناسی سلامت آشنا شود.
۳. نقش و اهمیت مبانی و نظریه‌های روان‌شناسی سلامت در طراحی مداخلات پیشگیرانه، درمانی و باز توانی را دریابد.
۴. ابعاد و مسائل مورد بررسی در روان‌شناسی سلامت را طبقه‌بندی و توصیف نماید.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مفاهیم، مبانی، نظریه‌ها و الگوهای روان‌شناسی سلامت
۲. کاربرد نظریه‌ها و الگوها در روان‌شناسی سلامت (نظریه رفتار قصدمند، حمایت-انگیزش، الگوی فرا نظری تغییر رفتار، ...)
۳. دستگاه‌های بدن، رابطه ذهن و بدن و مبانی زیستی سلامت و بیماری
۴. استرس، ایمنی و بیماری، پیشگیری و سلامت رفتاری
۵. حمایت اجتماعی، منابع سازگاری و زندگی با بیماری
۶. رابطه ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی درمانی با بیمار
۷. جستجو و استفاده از خدمات مراقبت سلامت
۸. بیماری‌های مزمن و حالات مرتبط با سلامت
۹. مداخلات پیشگیرانه، درمانی و باز توانی در روان‌شناسی سلامت
۱۰. مدیریت اختلالات مزمن، مراقبت تسکینی و پایان عمر
۱۱. سلامت شغلی، استرس و فرسودگی کاری در موقعیت‌های شغلی، صنعتی-سازمانی و بهداشتی درمانی
۱۲. طراحی محیط کار در موقعیت‌های شغلی، صنعتی-سازمانی و بهداشتی درمانی
۱۳. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی و آشنایی با برخی پژوهش‌های انجام شده در روان‌شناسی سلامت
۱۴. تحول، گسترش و مسیرهای آینده و چالش‌های پیش رو در روان‌شناسی سلامت

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دست‌یابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی-پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. اگدن، جین (۱۳۹۵). *روان‌شناسی سلامت* (جلد ۱ و ۲). مترجم: محسن کچویی ویراستار علی فتحی‌آشتیانی. تهران: کتاب ارجمند.
۲. آلبری، ای و مونافو، مارکوس (۱۹۹۶). *مفاهیم کلیدی در روانشناسی سلامت*. ترجمه محدثه جویباری و احمد علی پور. تهران: انتشارات مانیانر
۳. جس فیست، جان‌ای. آپدگراف، لیندا برتون (۱۳۹۷). *روان‌شناسی سلامت: مقدمه‌ای بر رفتار و سلامت*. مترجم: مهرداد فیروزبخت. تهران: نشر ارسباران.
۴. جوادی آملی، عبدالله. (۱۳۹۳). *مفاتیح الحیات*. قم: انتشارات اسراء.
۵. دیماتئو، ام. رابین (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت، جلد اول*. مترجمان: محمد کاویانی، محمد عباسپور، حسن محمدی، غلامرضا تقی زاده، علی اکبر کیمیا، زیر نظر کیانوش هاشمیان. تهران: انتشارات سمت.
۶. دیماتئو، ام. رابین (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت، جلد دوم*. مترجمان: سید مهدی موسوی اصل، محمد رضا سالاری فر، مسعود آذربایجانی، اکبر عباسی، زیر نظر کیانوش هاشمیان. تهران: انتشارات سمت.
۷. سارافینو ادوارد پ. (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت*. مترجمان: فروغ شفیع، الهه میرزایی، حسن افتخار اردبیلی و همکاران. تهران: انتشارات رشد.
۸. علی پور، احمد (۱۳۹۰). *مقدمت روان‌شناسی سلامت*. چاپ اول. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

9. Abraham, C., Conner, M., Jones, F., & O'Connor, D. (2016). *Health Psychology, 2nd edition*. New York, NY: Taylor & Francis Group, Routledge.
10. Brannon, L., Updegraff, J. A. & Feist, J. (2018). *Health Psychology: An Introduction to Behavior and Health, 9th edition*. Cengage Learning.
11. Frazier, L. D. (2017). *Health Psychology*. Worth Publishers.
12. Friedman, H.S. & Silver, R.C. (2007). *Foundations of Health Psychology, 1st edition*. Oxford University Press.
13. Kenneth I. Pargament (1997). *The psychology of religion and coping: Theory, research, practice (see article)*. New York: Guilford.
14. Kenneth I. Pargament (2007). *Spiritually integrated psychotherapy: Understanding and addressing the sacred*. New York: Guilford
15. Llewellyn, C., Ayers, S., McManus, C., Newman, S., Petrie, K. J., Revenson, T. A., & Weinman, J. (2019). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine, 3rd edition*. UK: Cambridge University Press.
16. Marks, D.F., Murray, M., Estacio, E. V. (2018). *Health Psychology: Theory, Research and Practice, 5th edition*. NY: SAGE Publications Ltd.
17. Morrison, V., & Bennett, P. (2016). *Introduction to Health Psychology, 4th edition*. New York, NY: Pearson Education Limited.
18. Ogden, J. (2012). *Health Psychology: A Textbook, 5th edition*. London, McGraw-Hill: Open University Press.
19. Ragin, D. F. (2015). *Health Psychology: An Interdisciplinary Approach to Health, 2nd edition*. Pearson.
20. Sarafino, E. P., & Smith, T. W., King, D. B., & DeLongis, A. (2015). *Health Psychology: Biopsychosocial Interactions, 8th edition*. Wiley-Blackwell: John Wiley & Sons, Ltd., Publication.
21. Straub, R. O. (2014). *Health Psychology: A Biopsychosocial Approach, 4th edition*. Worth Publishers, A Macmillan Higher Education Company.
22. Taylor, S. E. (2015). *Health Psychology, 9th edition*. New York, NY: McGraw-Hill Publishing Company Ltd.
23. Weiner, I. B., Nezu, A. M., Nezu, C. M., Geller, P. A. (2012). *Handbook of Psychology, Health Psychology, 2nd edition*. NY: John Wiley & Sons, Inc.

عنوان درس به فارسی: روان‌شناسی سلامت بالینی		عنوان درس به انگلیسی: Clinical Health Psychology	
نوع درس و واحد			
☐ نظری	☐ پایه	ندارد	
☐ عملی	☒ تخصصی	ندارد	
☒ نظری-عملی	☐ اختیاری	۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)	
رساله / پایان‌نامه		۴۸ (۳۲+۱۶)	
		تعداد واحد:	
		تعداد ساعت:	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☒ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش، آگاهی و مهارت دانشجویان در شناخت حیطه‌های نظری و کاربردی روان‌شناسی سلامت بالینی و اقدام به اقدامات سنجشی، تشخیصی و مداخله‌ای مؤثر در موقعیت‌های بهداشتی درمانی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. از فرایندهای سنجشی، تشخیصی و مداخله‌ای در روان‌شناسی سلامت بالینی آگاه شود.
۲. اقدام به سنجش، صورت‌بندی و تشخیص در روان‌شناسی سلامت بالینی نماید.
۳. اقدام به مداخلات پیشگیرانه، درمانی و باز توانی در روان‌شناسی سلامت بالینی نماید.
۴. رویه‌های سنجش، تشخیص و مداخله روانی در روان‌شناسی سلامت بالینی را تدوین، متناسب‌سازی و اجرا نماید.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مبانی نظری و رویکردهای کاربردی روان‌شناسی سلامت بالینی
۲. صلاحیت‌های حرفه‌ای در روان‌شناسی سلامت بالینی
۳. سنجش، صورت‌بندی و تشخیص و ارزیابی پیامدها در روان‌شناسی سلامت بالینی
۴. درمان‌های روان‌شناختی و مداخلات روانی اجتماعی در روان‌شناسی سلامت بالینی
۵. مداخلات روان-عصب ایمنی‌شناختی و مبتنی بر پزشکی ذهن-بدن در روان‌شناسی سلامت بالینی
۶. مداخلات چند تخصصی، بین‌رشته‌ای و بین بخشی در روان‌شناسی سلامت بالینی
۷. مداخلات پیشگیرانه در بیماری‌های مزمن، چاقی و ترک سیگار
۸. مشاوره متمرکز بر بیمارستان و خدمات مشاوره و مدیریت درد مزمن در مراقبت اولیه
۹. سنجش و مداخلات روان‌شناختی برای کودکان و نوجوانان در موقعیت‌های مراقبت‌های بهداشتی درمانی
۱۰. سنجش و مداخله روان‌شناختی در بیماری‌ها و حالات مزمن
۱۱. سنجش و مداخلات روان‌شناختی در مسائل روان‌شناختی پایان عمر و موقعیت‌های مراقبت تسکینی
۱۲. مداخلات و برنامه‌های باز توانی روانی اجتماعی در بیماری‌های مزمن
۱۳. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در حوزه عمل روانشناسی سلامت بالینی
۱۴. مسیرهای آینده در روان‌شناسی سلامت بالینی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دست‌یابی به اهداف تدریس مطابق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی، مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد و مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی و خدمات سلامت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. بول، توماس ج. (۱۳۹۴). *روانشناسی سلامت بالینی*. مترجمان: انسیه انجدانی، فاطمه آقایی میبیدی، فریبا زرانی، وحید صادقی فیروزآبادی. تهران: انتشارات ارجمند.
۲. رحیمیان بوگر، اسحق (۱۳۸۸). *روان‌شناسی بالینی سلامت: راهنمای پیشگیری، صورت‌بندی و درمان برای روانشناسان سلامت*، روانشناسان بالینی و پزشکان. تهران: نشر دانژه. [ویرایش دوم کتاب تحت عنوان *روان‌شناسی بالینی سلامت: راهنمای متخصصان بالینی* در این انتشارات زیر چاپ است]
۳. رحیمیان بوگر، اسحق؛ قدرتی، مهدی (۱۳۹۵). *روان‌شناسی سلامت پیشرفته*. سامانه تدوین کتب درسی دانشگاه پیام نور. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
۴. نیک‌چوچ، آنا، کوچمیرچیک، اندژی آر، بروک، مایکل (۱۳۹۷). *فرمولاسیون و درمان در روان‌شناسی سلامت بالینی*. مترجمان: احمد علیپور، احمد نورمحمدی، شهره بیات و همکاران. تهران: نشر مانی.

5. American Psychological Association (APA). (2016). *Clinical health psychology*. Retrieved from <http://www.apa.org/ed/graduate/specialize/health.aspx>
6. Ayers, S., & de Visser, R. (2018). *Psychology for Medicine and Healthcare, 2nd edition*. SAGE Publications Ltd.
7. Belar, C.D., Deardorff, W.W. (2009). *Clinical Health Psychology in Medical Settings: A Practitioner's Guidebook, 2nd edition*. Washington, DC: American Psychological Association.
8. Boll, T. J., Johnson, S. B., Perry, N. W., & Rozensky, R. (Eds.). (2006). *Handbook of clinical health psychology*. Washington, DC: American Psychological Association.
9. Boyer, B.A., & Paharia, M.I. (2008). *Comprehensive Handbook of Clinical Health Psychology*. John Wiley & Sons, Inc.
10. Hunter, C. M., Hunter, C. L., & Kessler, R. (2014). *Handbook of Clinical Psychology in Medical Settings: Evidence-Based Assessment and Intervention, 2014 edition*. New York, NY: Springer Science+Business Media.
11. Kennedy, P., & Llewelyn, S. (2006). *The essentials of clinical health psychology*. John Wiley & Sons Ltd. The Atrium.
12. Larkin, K. T., & Klonoff, E. A. (2014). *Specialty Competencies in Clinical Health Psychology (Specialty Competencies in Professional Psychology), 1st edition*. New York, NY: Oxford University Press.
13. Llewelyn, S., & Kennedy, P. (2003). *Handbook of Clinical Health Psychology*. John Wiley & Sons, Ltd.
14. Nikcevic A.V., Kuczmierczyk, A.R. & Bruch, M. (2009). *Formulation and treatment in clinical health psychology*. London: Routledge.

عنوان درس به فارسی: تغییر رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامتی		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Changing Health Behaviors and Health Promotion	
نظری ☐ پایه ☐	ندارد	دروس پیش‌نیاز:
عملی ☐ تخصصی ☒	ندارد	دروس هم‌نیاز:
نظری-عملی ☒ اختیاری ☐	۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐	۴۸ (۳۲+۱۶)	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☒ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- آشناسازی و تقویت دانش و مهارت دانشجویان در شناخت و استفاده از مبانی نظری، مبانی فرهنگی و دینی، الگوها و فنون کاربردی تغییر و اصلاح رفتارهای بهداشتی و افزایش سلامتی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مبانی نظری، فرهنگی و دینی و الگوهای مفهومی رفتارهای مرتبط با سلامت را دریابد.
۲. مفاهیم آموزش سلامت و ارتقای سلامت را تبیین نماید.
۳. در کاربرد نظریه‌های تغییر رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامت مبتنی بر مفاهیم فرهنگی مهارت یابد.
۴. فرایندهای تغییر رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامت در جمعیت‌های بالینی و گروه‌های خاص را بکار بگیرد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مبانی، نظریه‌ها و الگوهای تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت با توجه به مسائل خاص فرهنگ ایران
۲. رفتارهای ارتقاء دهنده و رفتارهای پرخطر برای سلامتی
۳. موانع و تسهیل‌کننده‌های تغییر سبک زندگی و مدیریت بیماری
۴. اصول و فنون تغییر رفتار و مداخلات مبتنی بر نظریه در جمعیت‌های بالینی و گروه‌های خاص
۵. ایجاد سبک زندگی و عادات بهداشتی سالم در بافت فرهنگی و متناسب با فرهنگ اسلامی
۶. نقش خودمهارگری در سلامت متناسب با فرهنگ اسلامی، مداخلات تغییر سبک زندگی و پیشگیری از بیماری
۷. بهداشت خواب و سلامت جسمانی، پیشگیری از رفتارها و عادات ناسالم بهداشتی
۸. رویکردهای پیش‌درمان و مصاحبه انگیزشی در تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت
۹. کاربرد فنون آموزش و ارتقای سلامت و مداخلات مدیریت بیماری مزمن
۱۰. مداخلات اجتماع‌محور، کلان نظام و خدمات بهداشتی درمانی محور در تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت
۱۱. محیط و رویکردهای مبتنی بر خط‌مشی‌های بهداشتی در تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت
۱۲. رویکردهای متمرکز بر فناوری در تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت
۱۳. مسائل زمینه‌ای، بومی، اخلاقی و ارزش‌های دینی و فرهنگی در تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت
۱۴. مسیرهای آینده در تغییر رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامتی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق با زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی، مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد و مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی و خدمات سلامت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. داود شجاعی‌زاده، داود؛ نوری، کبری. (۱۳۹۵). *آموزش سلامت و تغییر رفتار-ویرایش دوم*. تهران: نشر نشانه.
۲. رخشانی، فاطمه؛ شمس، محسن؛ پربانی، عباس (۱۳۸۹). *آموزش و ارتقای سلامت (تاریخچه، وظایف و شاخص‌ها)*. تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت.
۳. رفیعی هنر، حمید (۱۳۹۵). *روانشناسی مهار خویشتن با نگرش اسلامی*. قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۴. صفاری، محسن؛ پاکپور حاجی آقا، امیر؛ غفرانی پور، فضل الله؛ حیدرنیا، علیرضا؛ شجاعی زاده، داود (۱۳۹۸). *نظریه‌ها، مدل‌ها و روش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت*. تهران: انتشارات آثار سبحان.
5. Ewert, B., & Loer, K. (2019). *Behavioural Policies for Health Promotion and Disease Prevention*. Springer International Publishing.
6. Fertman, C.I., & Allensworth, D.D. (2010). *Health promotion programs: From theory to practice* (1st edition). San Francisco: Jossey-Bass.
7. Glanz, K., Rimer, B. K., Viswanath, K. (2015). *Health behavior: theory, research, and practice*, 5th edition. John Wiley & Sons, Inc.
8. Gullotta, T. P., & Bloom, M. (2014). *Encyclopedia of Primary Prevention and Health Promotion*, 2nd edition. New York, NY: Springer Science+Business Media.
9. Hawker, J., Begg, N., Reintjes, R., Ekdahl, K., Edeghere, O., & Steenberg, J. V. (2019). *Communicable Disease Control and Health Protection Handbook*, 4th edition. John Wiley & Sons Ltd, Blackwell Publishing Ltd.
10. Hilliard, M. E., Riekert, K. A., Ockene, J. K., & Pbert, L. (2018). *The Handbook of Health Behavior Change*, 5th edition. New York: Springer Publishing Company.
11. James, J. E. (2016). *The Health of Populations: Beyond Medicine*, 1st edition. UK: Elsevier Inc.
12. Martz, E. (2018). *Promoting Self- Management of Chronic Health Conditions: Theories and Practice*. Oxford University Press.
13. Miller, W.R., Rollnick, S. (2012). *Motivational interviewing: Helping people change*. 3rd edition. New York, NY: Guilford Press.
14. Palfrey, C. (2018). *The Future for Health Promotion*. Policy Press.
15. Prestwich, A, Kenworthy, J., & Conner, M. (2018). *Health Behavior Change: Theories, Methods and Interventions*, 1st edition. Routledge.
16. Raingrub, B. (2014). *Contemporary health promotion in nursing practice*. Massachusetts: Jones and Bartlett learning.
17. Riekert, K. A., Ockene, J. K., & Pbert, L. (2014). *Handbook of health behavior change*, 4th edition. Springer Publishing Company, LLC.
18. Thompson, C. R. (2015). *Prevention Practice and Health Promotion: A Health Care Professional's Guide to Health, Fitness, and Wellness* 2nd edition. Slack Incorporated.

عنوان درس به فارسی: روان-عصب ایمنی شناسی		عنوان درس به انگلیسی: Psychoneuroimmunology	
نوع درس و واحد			
نظری ■	پایه □	ندارد	
عملی □	تخصصی ■	ندارد	
نظری-عملی □	اختیاری □	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه □		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر مبانی، مفاهیم و کارکردهای روان-عصب ایمنی شناسی بیماری ها و حالات مرتبط با سلامت و تدوین مداخلات متناسب شده مبتنی بر ارتباط پیچیده عوامل روان شناختی، عوامل عصبی و عوامل ایمنی شناسی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مبانی و مسیرهای روان-عصب ایمنی شناسی بیماری ها را بشناسد.
۲. با روش های سنجش و مداخلات مبتنی بر رویکرد روان-عصب ایمنی شناسی آشنا شود.
۳. بر کاربرد سنجش و ارزیابی در روان-عصب ایمنی شناسی و طب ذهن و بدن تسلط یابد.
۴. کاربردهای رویکرد روان-عصب ایمنی شناسی در شناخت، پیشگیری و درمان بیماری ها را تبیین نماید.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱. اصول پایه، مفاهیم و کارکردها در ایمنی شناسی و روان-عصب ایمنی شناسی
۲. تعامل پیچیده دستگاه عصبی، دستگاه ایمنی و حالات روان شناختی در بروز بیماری ها
۳. استرس روانی-اجتماعی، تغییر بافتاری و بیماری
۴. اثرات و تعاملات غدد عصبی درون ریز و اثرات ایمنی
۵. استرس روانی-اجتماعی، عفونت، حساسیت، بیماری های حاد و مزمن
۶. استرس روانی-اجتماعی، بیماری ها و حالات خود ایمنی
۷. فعالیت دستگاه ایمنی و رابطه آن با آسیب شناسی روانی
۸. فرایندهای روان-عصب ایمنی شناسی در بیماری های مزمن و حالات مرتبط با سلامت
۹. فعالیت جسمانی، کاهش استرس و خلق: سازوکارهای روان-عصب ایمنی شناسی
۱۰. غنی سازی رفتاری عملکرد دستگاه ایمنی: کاهش بیماری و بهبود سلامت جسمانی
۱۱. روان-عصب ایمنی شناسی و پیش بینی سلامت: نقش محیط اولیه زندگی
۱۲. شبکه های التهابی و الگوهای پویشی بیماری، طب ذهن-بدن و روان-عصب ایمنی شناسی
۱۳. سنجش و ارزیابی و مداخلات مبتنی بر روان-عصب ایمنی شناسی
۱۴. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در پژوهش ها و کار بالینی مبتنی بر روان-عصب ایمنی شناسی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی های مستمر و نهایی محقق می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال

۲۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. سگستر، سوزان (۱۳۹۸). *سایکونوروا/ایمونولوژی*. مترجمان: پوران سامی و امین رفیعی پور. تهران: انتشارات علم.
۲. علی پور، احمد؛ نوربالا، احمدعلی (۱۳۹۹). *مبانی سایکونوروا/ایمونولوژی: (روان-عصب/ایمنی شناسی)*. تهران: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی تهران، معاونت پژوهشی: اداره ی انتشارات.
۳. کوسنکف، الف، دلیو و آنیسمن، ه. (۱۳۹۹). *سایکونوروا/ایمونولوژی ترجمه احمد علی پور و همکاران*. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مازندران.

4. Ader, R. (2007). *Psychoneuroimmunology*, 4th Edition. UK: Academic Press.
5. Aggarwal, B. B., Krishnan, S., Guha, S. (2012). *Inflammation, Lifestyle and Chronic Diseases: The Silent Link (Oxidative Stress and Disease)*. CRC Press/Taylor & Francis Group, LLC.
6. Buduneli, N (2020). *Biomarkers in Periodontal Health and Disease: Rationale, Benefits, and Future Directions*. Springer International Publishing.
7. Canli, T. (2015). *The Oxford Handbook of Molecular Psychology*. New York, NY: Oxford University Press.
8. Daruna, J. H. (2012). *Introduction to Psychoneuroimmunology*, 2nd edition. UK: Academic Press.
9. Kubota, T., & Fukuoka, H. (2018). *Developmental Origins of Health and Disease (DOHaD): From Biological Basis to Clinical Significance*. Springer Nature Singapore Pte Ltd.
10. Kusnecov, A. W., & Anisman, H. (2014). *The Wiley-Blackwell handbook of psychoneuroimmunology*. NY: John Wiley & Sons, Ltd.
11. Rajbir, S., Radhey S., & Shyodan S. (2008). *Psychoneuroimmunology – A Behavioral Approach*., Global Vision Publishing House.
12. Roy, R.N., & (2013). *Gupta & Mahajan Textbook of Preventive and Social Medicine (4th Edition)*. Jaypee Brothers Medical Pub.
13. Sata, F., Fukuoka, H., & Hanson, M. (2019). *Pre-emptive Medicine: Public Health Aspects of Developmental Origins of Health and Disease*. Springer Nature Singapore Pte Ltd.
14. Yan, Q. (2018). *Psychoneuroimmunology: Methods and Protocols*. 2nd edition. Springer New York; Humana Press.
15. Yan, Q. (2016). *Psychoneuroimmunology: Systems Biology Approaches to Mind-Body Medicine*. NY: Springer.

عنوان درس به فارسی: مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های مزمن		
عنوان درس به انگلیسی:	Psychosocial Interventions in Chronic Diseases	
نوع درس و واحد		
دروس پیش‌نیاز:	ندارد	
دروس هم‌نیاز:	ندارد	
تعداد واحد:	۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)	
تعداد ساعت:	۴۸ (۳۲+۱۶)	
پایه	☐ نظری ☐ عملی	
تخصصی	☒ اختیاری ☐ پایه	
رساله / پایان‌نامه	☐ نظری-عملی ☒ رساله / پایان‌نامه	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ کارگاه ☒ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش، آگاهی و تسلط بر تدوین و اجرای مداخلات روانی اجتماعی متناسب شده و مبتنی بر شواهد برای بیماری‌های مزمن و سایر حالات مرتبط با سلامت

اهداف ویژه:

۱. دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۲. اصول و مبانی مداخلات روانی اجتماعی در حالات پزشکی و بیماری‌ها را بشناسد.
۳. به طراحی، تدوین و متناسب‌سازی مداخلات روانی اجتماعی برای بیماری‌های مزمن و حالات مرتبط با سلامت بپردازد.
۴. در کاربرد و استفاده از مداخلات روانی اجتماعی متناسب شده در بیماری‌ها و حالات مزمن تسلط یابد.
۵. بتواند یک دستورالعمل مداخله‌ای برای بیماری‌ها یا حالات مرتبط با سلامت را متناسب‌سازی، اجرا و ارزیابی نماید.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. اصول و مبانی مداخلات روانی اجتماعی مبتنی بر شواهد در بیماری‌ها
۲. تعاملات روان فیزیولوژیک و مدیریت زیستی روانی اجتماعی مذهبی/معنوی بیماری‌ها
۳. مداخلات روانی اجتماعی در همه‌گیری و بروز و شیوع بیماری‌های جسمانی
۴. مداخلات روانی اجتماعی در حالات مرتبط با سلامت نظیر درد مزمن، میگرن، سردرد تنشی، پسوریازیس و ...
۵. مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های قلبی-عروقی و فشارخون
۶. مداخلات روانی اجتماعی در سرطان‌ها
۷. مداخلات روانی اجتماعی در دیابت، چاقی و اختلالات سوخت و ساز
۸. مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های ریوی
۹. مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های کلیوی و مجاری ادرار
۱۰. مداخلات روانی اجتماعی در بیماری‌های دستگاه گوارش
۱۱. مداخلات روانی اجتماعی در آسیب به طناب نخاعی و پیوند عضو
۱۲. مداخلات روانی اجتماعی در موقعیت‌های سرپایی و بستری
۱۳. مداخلات روانی اجتماعی در بهبود تبعیت از درمان و سازگاری با بیماری مزمن
۱۴. مسائل اخلاقی و بافتار فرهنگی و مذهبی در مداخلات روانی اجتماعی بیماری‌های مزمن

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب‌تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی، مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد و مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی و خدمات سلامت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. بول، توماس ج. (۱۳۹۴). *روانشناسی سلامت بالینی*. مترجمان: انسبه انجدانی، فاطمه آقایی میبدی، فریبا زرانی، وحید صادقی فیروزآبادی. تهران: انتشارات ارجمند.
۲. تیلور، شلی ای. (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت، ویراست دهم*. مترجمان: مژگان بدیعی اول، میترا رفیعی شفیق، زهرا سیدزاده. تهران: انتشارات فرانگیزش. توجه: این کتاب توسط یحیی سید محمدی و محمد اورکی نیز ترجمه شده است.
۳. جان‌بزرگی، مسعود (۱۳۹۸). *درمان چندبعدی معنوی: یک رویکرد خداسو برای مشاوره و روان‌درمانگری (فنون و برنامه‌ها)*. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۴. رحیمیان بوگر، اسحق (۱۳۸۸). *روانشناسی بالینی سلامت: راهنمای پیشگیری، صورت‌بندی و درمان برای روانشناسان سلامت، روانشناسان بالینی و پزشکان*. تهران: نشر دانژه. [ویرایش دوم کتاب تحت عنوان *روانشناسی بالینی سلامت: راهنمای متخصصان بالینی* در این انتشارات زیر چاپ است]
۵. میکولاج چک، موئیرا (۱۳۹۷). *مداخله در روانشناسی سلامت*. ترجمه: حمزه گنجی. تهران: انتشارات ساوالان.

6. Burg, M. A., & Oyama, O. (2015). *The Behavioral Health Specialist in Primary Care: Skills for Integrated Practice 1st edition*. Springer Publishing Company.
7. Dobmeyer, A. C. (2017). *Psychological Treatment of Medical Patients in Integrated Primary Care, (Clinical Health Psychology), 1st edition*. American Psychological Association.
8. Larsen, P. D. (2014). *Lubkin's Chronic Illness: Impact and Intervention, 9th Edition*. Jones & Bartlett Learning, LLC.
9. Maragakis, A., & O'Donohue, W. T. (2018). *Principle-Based Stepped Care and Brief Psychotherapy for Integrated Care Settings*. Springer International Publishing AG.
10. Martin, L. R., & DiMatteo, M. R. (2014). *The Oxford handbook of health communication, behavior change, and treatment adherence*. UK: Oxford University Press.
11. Miller, W. R., & Rollnick, S. (2012). *Motivational Interviewing: Helping People Change (Applications of Motivational Interviewing), 3rd edition*. New York: The Guilford Press.
12. Misra, G. (2018). *Psychosocial Interventions for Health and Well-Being, 1st edition*. Springer.
13. Park, P. S. (2015). *Park Textbook of Preventive and Social Medicine, 23rd edition*. M/S Banarsidas Bhanot Publishers.
14. Robinson, P. J. & Reiter, J. T. (2016). *Behavioral Consultation and Primary Care : A Guide to Integrating Services, 2nd edition*. Springer.
15. Sperry, L. (2014). *Behavioral Health: Integrating Individual and Family Interventions in the Treatment of Medical Conditions, 1st edition*. UK: Routledge.
16. Vranceanu, A., Greer, J. A. & Safren, S. A. (2017). *The Massachusetts General Hospital Handbook of Behavioral Medicine: A Clinician's Guide to Evidence-based Psychosocial Interventions for Individuals with Medical Illness*. New York: Springer Science+Business Media, Humana Press.
17. Yakeley, J., Johnston, J., Adshead, G., & Allison, L. (2016). *Medical Psychotherapy: Oxford Specialist Handbooks in Psychiatry*. New York, NY: Oxford University Press.

عنوان درس به فارسی: استرس، بیماری و سازگاری		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Stress, Disease and Coping	
نظری ☒ پایه ☐	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی ☒	ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ اختیاری ☐	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش، آگاهی و مهارت یا تسلط دانشجویان در شناخت روابط بین استرس، بیماری و حالات مرتبط با سلامت، شناسایی روش‌های سازگاری با ابعاد روانی اجتماعی بیماری‌ها، شناخت انواع روش‌های مقابله و فرایندهای سازگاری با ماهیت بیماری و حالات مرتبط با سلامت

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
- روابط بین استرس، بیماری و حالات مرتبط با سلامت را بشناسد.
- فرایندهای سازگاری با استرس و بیماری را دریابد و روابط بین ابعاد جسمانی، هیجانی، شناختی و رفتاری استرس و بیماری را تبیین نماید.
- از موضوعات مرتبط با روان عصب ایمنی شناسی استرس و بیماری شناخت کافی به دست آورد و سازگاری با ابعاد روانی اجتماعی بیماری‌ها را تشریح نماید.
- انواع روش‌های مقابله و فرایندهای سازگاری با بیماری را بشناسد و با فنون مدیریت علائم و هشدارهای بیماری از جمله فنون/مهارت‌های رفتاری شناختی و روان پویایی در سازگاری با بیماری‌ها و حالات مرتبط با سلامت آشنا شود.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- مفاهیم، مبانی نظری و الگوهای استرس، سازگاری و بیماری
- توالی پاسخ غدد درون‌ریز و پاسخ دستگاه عصبی خودکار و سلامت ادراک شده و سازگاری با بیماری مزمن
- روان عصب ایمنی شناسی استرس و بیماری
- ابعاد سوخت و سازی و هورمونی پاسخ‌های استرس به بیماری
- مداخلات مبتنی بر کاهش استرس در بیماری‌ها و حالات مرتبط با سلامت
- روش‌ها و فنون مدیریت استرس در بیماری‌های مزمن و حالات مرتبط با سلامت
- فرایند سازگاری با بیماری و حالات سلامتی
- راهبردهای مقابله‌ای، سبک‌ها، تعیین‌کننده‌ها و پیامدهای سازگاری با بیماری و حالات سلامتی
- راهبردهای حل تعارض و مقابله با استرس‌های بین فردی مطابق با مولفه‌های فرهنگی
- راهبردها، فنون و مهارت‌های شناختی و رفتاری مدیریت علائم، هشدارهای بیماری و سازگاری با بیماری
- راهبردها و فنون روان پویایی در سازگاری با بیماری
- تاب‌آوری خانوادگی، حمایت اجتماعی و سازگاری با بیماری
- راهبردهای مقابله‌ای دینی و سلامت، بهبود مقابله و سازگاری با بیماری
- مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در مباحث درس استرس، بیماری و سازگاری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی - پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

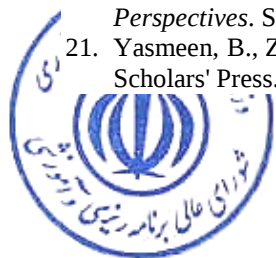
فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. پارگامنت، کنث آی (۱۳۹۷). *روان‌درمانی آمیخته با معنویت*. مترجم: کلانتر کوشه و دیگران. تهران: نشر آوا.
۲. پارگامنت، کنث آی (۱۳۹۹). *روان‌درمانگری یکپارچه معنوی درک و بیان امر قدسی*. ترجمه علیرضا ظهیرالدین و دیگران. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۳. علی پور، احمد (۱۳۹۰). *مقدمت روان‌شناسی سلامت*. چاپ اول. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
۴. کنترادا، ریچارد. جی، باوم، اندرو (۱۳۹۷). *علم/استرس از منظر زیست‌شناسی، روان‌شناسی و سلامت*. مترجمان: محمد اورکی و پوران سامی. تهران: انتشارات ارجمند.
۵. مصباح، مجتبی، مرنودی، علیرضا (۱۳۹۲). *سلامت معنوی از دیدگاه اسلام (مفاهیم، شاخص‌ها، مبانی)*. قم: موسسه امام (ره).
۶. هاکنبری، دان، هاکنبری، ساندرا (۱۳۹۲). *استرس، سلامتی و سازگاری با آن*. مترجم: سیدحبیب‌الله هاشمی. تهران: آناپنا.
7. Bong Koh, K. (2018). *Stress and Somatic Symptoms: Biopsychosociospiritual Perspectives*. Springer International Publishing.
8. Cheu, R. (2013). *Living Well with Chronic Illness: A Practical & Spiritual Guide*. Dog Ear Publishing, LLC.
9. Contrada, R.J., Baum, A. (2011). *The Handbook of Stress Science: Biology, Psychology, and Health*. New York, NY: Springer Publishing Company, LLC.
10. Fitzgerald, J., & Byrne, G. J. (2016). *Psychosocial Dimensions of Medicine*. Melbourne: IP Communications, Pty. Ltd.
11. Gérard, R. (2015). *The Mental Mechanisms of Patient Adherence to Long-Term Therapies: Mind and Care*. NY: Springer.
12. Guillemin, F., Lepage, A., Briancon, S., Spitz, E., & Coste, J. (2018). *Perceived Health and Adaptation in Chronic Disease*. New York, NY: Taylor & Francis Group, Routledge.
13. Hwang, K. K. (2011). *Foundations of Chinese psychology: Confucian social relations (Vol. 1)*. Springer Science & Business Media.
14. Kamudoni, P., Johns, N., & Salek, S. (2018). *Living with Chronic Disease: Measuring Important Patient-Reported Outcomes*. Springer Nature Singapore Pte Ltd.
15. Park, P. S. (2015). *Park Textbook of Preventive and Social Medicine, 23rd edition*. M/S Banarsidas Bhanot Publishers.
16. Preiser, J-C. (2016). *The Stress Response of Critical Illness: Metabolic and Hormonal Aspects*. Springer International Publishing.
17. Rains, S. A. (2018). *Coping with Illness Digitally*. The MIT Press.
18. Sarafino, E. P., & Smith, T. W., King, D. B., & DeLongis, A. (2015). *Health Psychology: Biopsychosocial Interactions, 8th edition*. Wiley-Blackwell: John Wiley & Sons, Ltd., Publication.
19. Sutton, S., Baum, A., & Johnston, M. (2004). *The SAGE handbook of health psychology, 1st edition*. London: SAGE Publications Ltd.
20. Welch, G. L., & Harist, A. W. (2017). *Family Resilience and Chronic Illness: Interdisciplinary and Translational Perspectives*. Springer International Publishing Switzerland.
21. Yasmeen, B., Zohaib Khan, M., Jamshaid, N. (2016). *The Role of Social Support in Coping with Chronic Illness*. Scholars' Press.

عنوان درس به فارسی: روان شناسی سلامت اجتماعی		عنوان درس به انگلیسی: Social Health Psychology	
نوع درس و واحد			
نظری ■	پایه □	ندارد	
عملی □	تخصصی ■	ندارد	
نظری-عملی □	اختیاری □	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه □		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش آگاهی و مهارت دانشجویان در شناخت مبانی نظری و دیدگاه‌های جدید تأثیر عوامل اجتماعی بر رفتارهای مرتبط با سلامت و حالات سلامتی و تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی سلامت مبتنی بر رویکردهای اجتماعی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. عوامل و سازوکارهای اجتماعی و مبانی روانی-اجتماعی مؤثر بر رفتارهای مرتبط با سلامت و حالات سلامتی را بشناسد.
۲. چارچوب و راهکارهای پیشگیری از بیماری‌ها در رویکردهای اجتماعی از جمله رویکرد شناخت اجتماعی را توضیح دهد.
۳. با فنون، فرایندها و راهبردهای روان شناسی اجتماعی در آموزش و ارتقاء سلامت، بهبود کیفیت زندگی مرتبط با سلامت و بهزیستی افراد جامعه آشنا شود.
۴. به تدوین الگوی مداخله‌ای آموزشی، پیشگیرانه و درمانی مبتنی بر اجتماع و فرهنگ اقدام ورزد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. نظریه‌ها و الگوهای روان شناسی سلامت اجتماعی
۲. روش پژوهش و بررسی در روان شناسی سلامت اجتماعی
۳. پایه‌های روانی-اجتماعی ادراک بیماری و نشانگان
۴. باورها، نگرش‌ها و رفتارهای سلامت
۵. تغییر مفاهیم فرهنگی سلامت و بیماری
۶. سلامت/خطرپذیری از دیدگاه فرهنگ و جامعه
۷. ابعاد شناختی-اجتماعی سلامت و بیماری
۸. بین فردی و خانوادگی سلامت و بیماری
۹. تنظیم هیجان اجتماعی، سلامت و بیماری
۱۰. ابعاد و تعیین‌کننده‌های اجتماعی رفتارهای سلامت
۱۱. نفوذ، ترغیب و فشار اجتماعی در ارتقاء سلامت
۱۲. سبک زندگی، حمایت اجتماعی، سلامت و بیماری
۱۳. ابعاد ساختاری و بوم‌شناختی اجتماعی سلامت و بیماری
۱۴. مباحث اخلاقی، دینی و فرهنگی در روان شناسی سلامت اجتماعی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب‌تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. بونک، آبراهام؛ ون وگت، مارک (۱۳۹۷). *روان‌شناسی اجتماعی کاربردی (از مشکلات تا راه حل‌ها)*. مترجمان: مجید صفاری نیا و پرستو حسن زاده. تهران: انتشارات ویرایش.

2. Banwell, C., Ulijaszek, S., Dixon, J. (2013). When Culture Impacts Health: Global Lessons for Effective Health Research, 1st edition. Academic Press, Elsevier Inc.
3. Cockerham, W. C. (2013). Social Causes of Health and Disease, 2nd edition. UK: Polity Press.
4. Cockerham, W. C., Dingwall, R., Quah, S. R. (2014). The Wiley Blackwell Encyclopedia of Health, Illness, Behavior, and Society, 5th edition. John Wiley & Sons, Ltd.
5. Collyer, F. (2015). The Palgrave Handbook of Social Theory in Health, Illness and Medicine. UK: Palgrave Macmillan.
6. Compton, M. T. Shim, R. S. (2015). The Social Determinants of Mental Health, 1st edition. Washington, DC, American Psychiatric Publishing.
7. Dew, K., Scott, A., Kirkman, A. (2016). Social, Political and Cultural Dimensions of Health. Springer International Publishing Switzerland.
8. Liamputtong, P. (2019). Handbook of Research Methods in Health Social Sciences, 1st edition. Springer Nature Singapore Pte Ltd.
9. Pacquiao, D. F., Douglas, M. (2019). Social Pathways to Health Vulnerability: Implications for Health Professionals. Springer International Publishing AG.
10. Park, J.E. (2015). Park's Textbook of Preventive and Social Medicine, 23rd edition. Banarsidas Bhanot.
11. Quelch, J. A., Boudreau, E. C. (2016). Building a Culture of Health: A New Imperative for Business. Springer International Publishing AG Switzerland.
12. Roy, R. (2011). Social Support, Health, and Illness: A Complicated Relationship. Toronto: University of Toronto Press.
13. Roy, R.N., & (2013). Gupta & Mahajan Textbook of Preventive and Social Medicine (4nd Edition). Jaypee Brothers Medical Pub.
14. Sarafino, E.P., Smith, T.W. (2011). Health Psychology: Biopsychosocial Interactions, 7th Edition. Wiley-Blackwell: John Wiley & Sons, Ltd., Publication.
15. Straub, R.O. (2014). Health Psychology a BioPsychosocial Approach, 4th edition. Worth Publishers A Macmillan Higher Education Company

عنوان درس به فارسی: روان شناسی سلامت سالمندی		عنوان درس به انگلیسی: Geriatric Health Psychology	
نوع درس و واحد			
نظری ■	پایه □	ندارد	
عملی □	تخصصی ■	ندارد	
نظری-عملی □	اختیاری □	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه □		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- آشنایی و تسلط بر مباحث نظری و کاربردی روان شناسی سلامت در سالمندی و شناخت ابعاد روانی-اجتماعی سلامت و بیماری در سالمندان

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. بر نظریه‌ها، الگوها و اصول کاربردی روان شناسی سلامت در دوران سالمندی تسلط یابد.
۲. ابعاد روانی-اجتماعی سلامت و بیماری در سالمندان را بشناسد.
۳. با فرایندهای سنجش و تدوین و اجرای مداخلات روانی اجتماعی متناسب شده برای سالمندان آشنا شود.

پ (مباحث یا سرفصل‌ها):

۱. مسائل نظری و روش‌شناختی در روان شناسی سلامت سالمندی
۲. مسائل زیستی و روانی اجتماعی در سلامت سالمندی
۳. مسائل و حالات بالینی در سلامت سالمندی
۴. دیدگاه تحولی در سلامت سالمندی
۵. ابعاد روان‌شناختی بیماری در سالمندان
۶. ابعاد روان‌شناختی شکستگی استخوان و اختلالات حرکتی در سالمندان
۷. ابعاد روان‌شناختی چاقی و دیابت در سالمندان
۸. ابعاد روان‌شناختی فشارخون، بیماری‌های قلبی-عروقی و سکته در سالمندان
۹. ابعاد روان‌شناختی بیماری‌های دستگاه گوارش و بیماری‌های کلیوی در سالمندان
۱۰. ابعاد روان‌شناختی سرطان‌ها در سالمندی
۱۱. اختلالات عصب‌شناختی در سالمندان
۱۲. بار کاری در میان مراقبان افراد سالمند
۱۳. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در روان شناسی سلامت سالمندی
۱۴. مسیرهای آینده روان شناسی سلامت سالمندی

ن (راهنماهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف):

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهنماهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق با محتوای آموزشی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ن (راهنماهای ارزشیابی (پیشنهادهای):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. سازمان جهانی بهداشت. (۱۳۸۶). *سالمندی و سلامت*. مترجم: نوگل سیاح. تهران: انتشارات نرسی.
۲. صدرالهی، علی؛ خلیلی، زهرا؛ احمدی خطیر، مریم؛ مهدوی شهری، سید مسلم. (۱۳۹۴). *روان‌شناسی سالمندی*. انتشارات: تهران: جامعه نگر.
۳. معتمدی، عبدالله (۱۳۹۶). *روانشناسی سالمندی*. تهران: انتشارات سازمان سمت.
۴. ویل، اندرو (۱۳۹۲). *سلامت در سالمندی*. مترجم: هما قاسمی. تهران: انتشارات چراغ دیده.
5. Aldwin, C. M., Park, C. L., Spiro, A., Abeles, R. P. (2007). *Handbook of Health Psychology and Aging*. Guilford Press.
6. Bensadon, B. A. (2015). *Psychology and Geriatrics: Integrated Care for an Aging Population, 1st edition*. Academic Press.
7. Capezuti, E., Malone, M., Khan, A., Baumann, S. (2017). *The Encyclopedia of Elder Care: The Comprehensive Resource on Geriatric Health and Social Care*. Springer Publishing Company.
8. Greenberg, T. M. (2016). *Psychodynamic Perspectives on Aging and Illness, 2nd edition*. New York: Springer.
9. Llewellyn, C., Ayers, S., McManus, C., Newman, S., Petrie, K. J., Revenson, T. A., & Weinman, J. (2019). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine, 3rd edition*. UK: Cambridge University Press.
10. Ogden, J. (2012). *Health Psychology: A Textbook, 5th edition*. London, McGraw-Hill: Open University Press.
11. Park, P. S. (2015). *Park Textbook of Preventive and Social Medicine, 23rd edition*. M/S Banarsidas Bhanot Publishers.
12. Randall, L.O. (2007). *Aging And the Elderly: Psychology, Sociology, And Health, 1st edition*. UK: Nova Science Publishers, Inc.
13. Taylor, S. E. (2015). *Health Psychology, 9th Edition*. New York, NY: McGraw-Hill Publishing Company Ltd.
14. Washio, M., & Kiyohara, C. (2019). *Health Issues and Care System for the Elderly*. Springer Nature Singapore Pte Ltd.

عنوان درس به فارسی:		کارورزی روان شناسی سلامت در موقعیت های اجتماع محور	
عنوان درس به انگلیسی:		Internship in Health Psychology in Community-Based Situations	
دروس پیش نیاز:	ندارد	پایه ☐	نظری ☐
دروس هم نیاز:	ندارد	تخصصی ☒	عملی ☒
تعداد واحد:	۲ واحد	اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۶۴	رساله / پایان نامه ☐	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ■ آزمایشگاه ■ سمینار ■ کارگاه ■ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- دستیابی به مهارت و تسلط عملی مبتنی بر مبانی و الگوهای نظری روان شناسی سلامت و کاربرد یادگیری های دوره آموزشی روان شناسی سلامت در محیط های اجتماع محور

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مهارت و تسلط عملی بر کاربرد مبانی و الگوهای نظری روان شناسی سلامت در محیط های اجتماع محور به دست آورد.
۲. تجربه آموزی نماید و دانش نظری را به مهارت های حرفه ای در محیط های اجتماع محور و موقعیت های گسترده تبدیل سازد.
۳. یادگیری های دوره آموزشی روان شناسی سلامت را در محیط های کاربردی و واقعی زندگی به کار گیرد.
۴. نظریه های بالینی در روان شناسی سلامت را با عمل (کاربرد) در محیط های اجتماع محور ادغام نماید.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱. کارورزی و کسب تجربه بالینی در محیط های اجتماع محور و موقعیت های مراقبت های بهداشتی - درمانی عمومی
  ۲. آموزش تحت نظارت در مراکز آموزشی، کلینیک ها و بیمارستان های عمومی و تخصصی (سرپایی)
  ۳. کسب تجربه در فرایند کارورزی بالینی حداقل به مدت یک نیمسال تحصیلی در یکی از محیط های اجتماع محور از جمله مدرسه، محله، دانشگاه، مراکز سالمندان، کانون ها و مراکز مروج سلامت و کسب تجربه در سازمان های سلامت اجتماع محور
- * محیط های کارورزی اجتماع محور در این دوره به انتخاب گروه آموزشی، تدوین برنامه مشترک با سازمان های اجتماع محور و امکانات عملی اعلام خواهد شد.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه نظارت بالینی، مشاهده بالینی، کار بالینی فردی و گروهی، فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

ارزشیابی از دانشجو با ارائه گزارش فعالیت های دوره کارورزی طی نیمسال (۴۰ درصد) و ارزیابی پایان نیمسال به صورت عملی (۶۰ درصد) انجام می گیرد.

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

موقعیت ها و مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد و مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی و خدمات سلامت اجتماع محور

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

این دو واحد درسی به طور کامل عملی و کاربردی است و منابع معتبر در زمینه راهنمایی برای کار بالینی و کارورزی روان شناسی سلامت در محیط های اجتماع محور و یا موقعیت های سرپایی مراقبت بهداشتی درمانی طبق انواع مفهوم سازی ها و صورت بندی های مورد روان شناختی در بیماری های مزمن و حالات مرتبط با سلامت در سایر دروس نظری رشته ذکر گردیده است.

عنوان درس به فارسی: مراقبت معنوی و تسکینی		عنوان درس به انگلیسی: Spritual and Palliative Care	
نوع درس و واحد		ندارد	دروس پیش نیاز:
پایه ☐ نظری ☒		ندارد	دروس هم نیاز:
تخصصی ☐ عملی ☐		۲ واحد	تعداد واحد:
اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۳۲	تعداد ساعت:
رساله / پایان نامه ☐			

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش شناخت، آگاهی، دانش و تقویت مهارت‌های مرتبط با ارائه مراقبت‌های معنوی و تسکینی در موقعیت‌های بهداشتی درمانی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مبانی و اصول مراقبت معنوی و مراقبت‌های تسکینی از بیماری‌ها را بشناسد.
۲. کاربرد مراقبت‌های معنوی و تسکینی را توضیح دهد.
۳. با فرایندهای طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های معنوی و روش‌های مبتنی بر معنویت در مراقبت‌های تسکینی آشنا شود.
۴. بر شناخت و کاربرد الگوهای مراقبت مبتنی بر معنویت در مراقبت‌های تسکینی تسلط یابد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مبانی نظری و الگوهای مراقبت معنوی و تسکینی
۲. معنویت، امیدواری، درمان بیماری‌ها و مراقبت تسکینی
۳. بدن، ذهن و روح و مسائل معنوی و ابعاد روانی اجتماعی در مراقبت تسکینی
۴. متناسب‌سازی مراقبت‌های معنوی و تسکینی با شرایط خاص بیمار و الگوهای مراقبت معنوی از بیماران و خانواده‌های آنان
۵. ادغام مراقبت معنوی و تسکینی در درمان بیماری‌های مهلك
۶. دینداری و بیماری‌های قلبی-عروقی، سرطان‌ها، عملکرد سیستم ایمنی، و فشار خون بالا
۷. دینداری، درد و علائم بدنی، اختلالات اضطرابی، افسردگی و مصرف مواد در موقعیت‌های مراقبت تسکینی
۸. مداخلات معنوی برای اختلالات روان‌پزشکی در موقعیت‌های مراقبت تسکینی
۹. مراقبت معنوی در مواجهه با بیماری پیش‌رونده، زندگی با مرگ و سوگ
۱۰. راهکارهای معنوی و دینی در موقعیت‌های مراقبت تسکینی و پایان عمر
۱۱. مداخلات یکپارچه معنویت اسلامی در موقعیت‌های مراقبت تسکینی
۱۲. مراقبت معنوی و تسکینی در بیماری‌های خاص و لاعلاج
۱۳. مداخله معنوی در آشفتگی جسمانی، روان‌شناختی و وجودی در موقعیت‌های مراقبت تسکینی
۱۴. مسائل اخلاقی، دینی و فرهنگی در مراقبت‌های معنوی و تسکینی و مسیرهای آینده مراقبت‌های معنوی و تسکینی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دست‌یابی به اهداف تدریس مطابق با استانداردهای منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی-پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۵ درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. اسد زندی، مینو (۱۳۹۵). *مراقبت معنوی (الگوی قلب سلیم)*؛ [به سفارش] مرکز تحقیقات طب، قرآن و حدیث دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج). تهران: رسانه تخصصی.
۲. اسد زندی، مینو (۱۳۹۷). *راهنمای مراقبت معنوی برای بیماران*. تهران: فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی.
۳. پارگامنت، کنث آی (۱۳۹۷). *روان‌درمانی آمیخته با معنویت*. ترجمه کلانتر کوشه و دیگران. تهران: نشر آوا.
۴. پارگامنت، کنث آی (۱۳۹۹). *روان‌درمانگری یکپارچه معنوی درک و بیان / مرقدسی*. مترجم: علیرضا ظهیرالدین و دیگران. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۵. ثنایی، ندا، فرخ‌نژادافشار، پویا، عسکری، پروانه، بهرام‌نژاد، فاطمه (۱۳۹۵). *مراقبت‌های تسکینی پایان حیات*. تهران: نشر جامعه نگر.
۶. جان‌بزرگی، مسعود (۱۳۹۸). *درمان چندبعدی معنوی: یک رویکرد خداو برای مشاوره و روان‌درمانگری (فنون و برنامه‌ها)*. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۷. جواد آملی، عبدالله (۱۳۹۳). *مفاتیح الحیات*. قم: انتشارات اسراء.
۸. گرینبر، آن (۱۳۹۷). *مراقبت‌های تسکینی و پایان عمر از کودکان و بزرگسالان (خانه، آسایشگاه و بیمارستان)*. مترجمان: محبوبه خسروانی، سعید لک، عطیه اخلی و همکاران. تهران: انتشارات آذرگان.
۹. مظاهری، منیر، فلاحی خشک‌ناب، مسعود، مومنی، همایون (۱۳۸۸). *معنویت، مراقبت معنوی و معنویت درمانی*. تهران: انتشارات رسانه تخصصی، دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی.

10. Al-Karam, C. Y. (2018). *Islamically Integrated Psychotherapy: Uniting Faith and Professional Practice*. Templeton Press.
11. Breitbart, W. S., & Alici, Y. (2014). *Psychosocial Palliative Care*. Oxford University Press.
12. Chochinov, H. M., & Breitbart, W. (2012). *Handbook of Psychiatry in Palliative Medicine (Oxford Handbooks) 2nd edition*. Oxford University Press.
13. Gold, S. B., & Green, L. A. (2019). *Integrated Behavioral Health in Primary Care: Your Patients Are Waiting*. Springer International Publishing.
14. Grassi, L., Riba, M. B., & Wise, T. (2019). *Person Centered Approach to Recovery in Medicine: Insights from Psychosomatic Medicine and Consultation-Liaison Psychiatry*. NY: Springer International Publishing AG.
15. Hood Jr, R. W., Hill, P. C., & Spilka, B. (2018). *The psychology of religion: An empirical approach*. Guilford Publications.
16. Kenneth I. Pargament (2007). *Spiritually integrated psychotherapy: Understanding and addressing the sacred*. New York: Guilford. ISBN 978-1-57230-844-2.
17. Koenig, H., Koenig, H. G., King, D., & Carson, V. B. (2012). *Handbook of religion and health*. Oup Usa.
18. Lloyd-Williams, M. (2018). *Psychosocial Issues in Palliative Care: A community- based approach for life-limiting illness, 3rd edition*. UK: Oxford University Press.
19. Pargament, K. I., Mahoney, A. E., & Shafranske, E. P. (2013). *APA handbook of psychology, religion, and spirituality: An applied psychology of religion and spirituality (pp. xi-709)*. American Psychological Association.
20. Perkins, H. S. (2016). *A Guide to Psychosocial and Spiritual Care at the End of Life*. New York: Springer-Verlag.
21. Rumbold, B. (2004). *Spirituality and Palliative Care: Social and Pastoral Perspectives, 1st edition*. Oxford University Press.
22. Sullivan, D. G. (2017). *The World of Hospice Spiritual Care: A Practical Guide for Palliative Care Chaplains*. Christian Faith Publishing, Inc.
23. Synovitz, L. B., & Larson, K. L. (2020). *Consumer Health and Integrative Medicine: A Holistic View of Complementary and Alternative Medicine Practice, 2nd edition*. Jones & Bartlett Learning, LLC.
24. Wolfe, J., Jones, B. L., Kreicbergs, U., Jankovic, M. (2018). *Palliative Care in Pediatric Oncology*. Springer International Publishing AG.

عنوان درس به فارسی: روان شناسی درد		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Psychology of Pain	
پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش نیاز:
تخصصی ☐ عملی ☐	ندارد	دروس هم نیاز:
اختیاری ☒ نظری-عملی ☐	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش و تسلط در شناسایی ابعاد روان شناختی درد، سازگاری روانی اجتماعی با درد، مدیریت چند تخصصی و چند رشته‌ای درد و نیز شناخت تعاملات و اقدامات ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی-درمانی در مدیریت درد حاد و مزمن

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۱. نظریه‌ها و الگوهای درد و ابعاد روان شناختی درد را شناسایی نماید و فرایندهای سازگاری با درد حاد و مزمن را توضیح دهد.
  ۲. تعاملات و اقدامات ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی-درمانی در مدیریت درد را توضیح دهید و بر مبانی نظری و کاربردهای مداخلات روان شناختی در مدیریت درد حاد و مزمن تسلط یابد.
  ۳. بر فرایندهای ارتباط با بیماران غیر همکاری کننده، اعضای خانواده بیمار، کودکان و ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی درمانی به‌منظور مدیریت درد تسلط یابد.
  ۴. بر شناخت و کاربرد رویکرد چند تخصصی و چند رشته‌ای در مدیریت درد با تمرکز بر عوامل اجتماعی، دینی و فرهنگی در پزشکی و حالات سلامتی تسلط یابد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. نظریه‌ها و الگوهای درد
۲. مبانی و اصول مدیریت درد
۳. ابعاد روان شناختی درد حاد و مزمن
۴. تعامل مؤثر با بیمار در شرایط درد
۵. مبانی و اصول سنجش و مداخله در درد
۶. رویکرد زیست پزشکی در سنجش و درمان درد
۷. رویکرد زیستی روانی اجتماعی مذهبی/معنوی در سنجش و درمان درد
۸. دینداری، درد و علایم بدنی حاد و مزمن
۹. رویکردهای روان شناختی مبتنی بر شواهد در مدیریت درد حاد و مزمن
۱۰. سنجش، مداخله و ارزیابی ناتوانی و اختلال عملکرد در حالات درد
۱۱. مدیریت درد در موقعیت‌های سرپایی، جراحی و بستری
۱۲. رویکرد چند تخصصی و چند رشته‌ای در مدیریت درد
۱۳. مدیریت درد مبتنی بر فنون طب مکمل و جایگزین
۱۴. مسائل اخلاقی، بومی و ارزش های دینی و فرهنگی در مداخلات و مراقبت‌های بهداشتی درمانی درد

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی - پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب‌تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. ترک، دنیس، گچل، رابرت (۱۳۸۱). روان‌شناسی درد: رویکردهای کنترل و درمان: راهنمای متخصصان بالینی. مترجم: محمدعلی اصغری مقدم. تهران: انتشارات رشد.
۲. قهاری، شهربانو (۱۳۹۱). سنجش و درمان درد مزمن: راهنمای روان‌شناسان و روان‌پزشکان. تهران: نشر قطره.

3. Alexander, J. (2012). *The Hidden Psychology of Pain: The Use of Understanding to Heal Chronic Pain*. BalboaPressAU.
4. Boll, T. J., Johnson, S. B., Perry, N. W., & Rozensky, R. (Eds.). (2006). *Handbook of clinical health psychology*. Washington, DC: American Psychological Association.
5. Darnall, B. D. (2018). *Psychological Treatment for Patients With Chronic Pain (Clinical Health Psychology)*, 1st edition. American Psychological Association.
6. Koenig, H., Koenig, H. G., King, D., & Carson, V. B. (2012). *Handbook of religion and health*. Oup Usa.
7. Manchikanti, L., Kaye, A. D., Falco, F. J. E., Hirsch, J. A. (2018). *Essentials of Interventional Techniques in Managing Chronic Pain*. Springer International Publishing.
8. Micozzi, M. (2014). *Fundamentals of Complementary and Alternative Medicine*, 5th edition. UK: Saunders.
9. Rosenquist, R. W., Souzalnitski, D., Urman, R. D. (2016). *Chronic pain management for the hospitalized patient*. Oxford University Press.
10. Turk, D. C., & Gatchel, R. J. (2018). *Psychological Approaches to Pain Management: A Practitioner's Handbook*, 3rd edition. UK: The Guilford Press.
11. Vasudevan, S. (2015). *Multidisciplinary Management of Chronic Pain: A Practical Guide for Clinicians* 1st edition. NY: Springer.
12. Vetter, H. R., McClain, B. C., Suresh, S. (2011). *Handbook of Pediatric Chronic Pain: Current Science and Integrative Practice*. Springer-Verlag New York.

عنوان درس به فارسی: سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Measurement and Evaluation in Health Psychology	
☐ نظری ☐ پایه	مبانی و نظریه‌های روان شناسی سلامت	دروس پیش نیاز:
☐ عملی ☐ تخصصی	ندارد	دروس هم نیاز:
☒ نظری-عملی ☒ اختیاری	۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐	۴۸ (۳۲+۱۶)	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ کارگاه ☒ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- آشنایی و تسلط بر مبانی نظری، فرایندها و فنون سنجش و ارزیابی و شناخت روش‌های مؤثر و معتبر سنجش و ارزیابی در حوزه‌های عمل روان شناسی سلامت

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. نظریه‌ها، الگوها و مبانی سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت را توضیح دهد.
۲. روش‌های مؤثر و معتبر سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت را بشناسد.
۳. بر فرایندها و فنون سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت تسلط یابد.
۴. به سنجش و ارزیابی ابعاد مورد بررسی در روان شناسی سلامت اقدام نماید.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. نظریه‌ها، الگوها و مبانی سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت
۲. سنجش و ارزیابی روان شناختی
۳. سنجش و ارزیابی عصب روان شناختی، زیستی و فیزیولوژیکی
۴. سنجش زیستی روانی اجتماعی مذهبی/معنوی
۵. ابعاد سنجش و ارزیابی در روان شناسی سلامت
۶. سنجش و ارزیابی خود مراقبتی و خود مدیریتی بیماری
۷. سنجش و ارزیابی تبعیت از توصیه‌های درمانی و انتظار پیامدها
۸. سنجش و ارزیابی خودکارآمدی و ادراک بیماری
۹. سنجش و ارزیابی رفتارهای مرتبط با سلامت
۱۰. سنجش و ارزیابی استرس و حمایت اجتماعی
۱۱. سنجش و ارزیابی راهبردهای مقابله و سازگاری با بیماری
۱۲. سنجش و ارزیابی پیامدهای سلامتی، درد مزمن و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت
۱۳. متناسب سازی و انطباق فرهنگی ابزارهای سنجش و ارزیابی و سنجش جمعیت‌های خاص در روان شناسی سلامت
۱۴. مسائل اخلاقی، دینی و فرهنگی در سنجش و ارزیابی روان شناسی سلامت

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق طبقه بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. بول، توماس ج. (۱۳۹۴). *روانشناسی سلامت بالینی*. مترجمان: انسبه انجدانی، فاطمه آقابلی میبدی، فریبا زرانی، وحید صادقی فیروزآبادی. تهران: انتشارات ارجمند.
۲. رحیمیان بوگر، اسحق (۱۳۸۸). *روان‌شناسی بالینی سلامت: راهنمای پیشگیری، صورت‌بندی و درمان برای روانشناسان سلامت، روانشناسان بالینی و پزشکان*. تهران: نشر دانژه. [ویرایش دوم کتاب تحت عنوان *روان‌شناسی بالینی سلامت: راهنمای متخصصان بالینی* در این انتشارات زیر چاپ است]
۳. نیک‌چویج، آنا، کوچمیرچیک، اندژی‌آر، بروک، مایکل (۱۳۹۷). *فرمولاسیون و درمان در روان‌شناسی سلامت بالینی*. مترجمان: احمد نورمحمدی، احمد علیپور، شهره بیات و همکاران. تهران: نشر مانی.

4. Andrasik, F., Goodie, J. L., Peterson, A.L. (2015). *Biopsychosocial Assessment in Clinical Health Psychology*. NY: The Guilford Press.
5. Belar, C.D., Deardorff, W.W. (2009). *Clinical Health Psychology in Medical Settings: A Practitioner's Guidebook (Second Edition)*. Washington, DC: American Psychological Association.
6. Benyamini, Y., Johnston, M., Karademas, E. C. (2016). *Assessment in Health Psychology (Psychological Assessment – Science and Practice)*. UK: Hogrefe Publishing.
7. Dains, J. E., Baumann, L. C., & Scheibel, P. (2016). *Advanced health assessment and clinical diagnosis in primary care, 5th edition*. Elsevier Inc.
8. Fava, G.A., Sonino, N., & Wise, T. N. (2012). *The Psychosomatic Assessment: Strategies to Improve Clinical Practice*. Karger AG.
9. Larkin, K. T., & Klonoff, E. A. (2014). *Specialty Competencies in Clinical Health Psychology (Specialty Competencies in Professional Psychology), 1st edition*. New York, NY: Oxford University Press.
10. Maruish, M. E. (2017). *Handbook of Psychological Assessment in Primary Care Settings, 2nd edition*. New York, NY: Taylor & Francis.
11. Nikcevic A.V., Kuczmierczyk, A.R. & Bruch, M. (2009). *Formulation and treatment in clinical health psychology*. London: Routledge.

عنوان درس به فارسی: روان شناسی سلامت شغلی		عنوان درس به انگلیسی: Occupational Health Psychology	
نوع درس و واحد			
پایه ☐	نظری ☒	ندارد	
تخصصی ☐	عملی ☐	ندارد	
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- شناخت و تسلط دانشجویان بر مبانی نظری و کاربرد دانش روان شناسی سلامت در موقعیتهای صنعتی و سازمانی و سلامت محیط کار

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. نظریه‌ها و الگوهای مفهومی روان شناسی سلامت در موقعیتهای صنعتی و سازمانی را توضیح دهد.
۲. بر مبانی نظری و فنون کاربردی دانش روان شناسی سلامت در موقعیتهای صنعتی و سازمانی و سلامت محیط کار تسلط یابد.
۳. بر تدوین و اجرای مداخلات فردی و مداخلات مبتنی بر موقعیت در روان شناسی سلامت شغلی به‌منظور بهبود سلامت در محیط کار و بهبود کیفیت زندگی شغلی مرتبط با سلامت تسلط یابد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مفاهیم، مبانی و چشم‌اندازهای روان شناسی سلامت شغلی
۲. نظریه‌ها و الگوهای تبیینی سلامت و بیماری در محیط شغلی
۳. کار، فشار روانی و رفتارهای مرتبط با سلامت
۴. ابعاد و اثرات محیط کار بر سلامت و بیماری، سوانح، خطرات، سلامت و ایمنی محیط کار
۵. استرس شغلی، بار کاری زیاد و حالات فیزیولوژیکی بدن
۶. تنوع نیروی انسانی و استرس‌زاهای روانی-اجتماعی
۷. تعارض و تداخل امور کار با خانه در سلامت و بیماری
۸. اختلالات و بیماری‌های مرتبط با کار
۹. شوخ‌طبعی و سرزندگی در شغل، سلامت و بیماری
۱۰. شاخص‌های سلامت سازمانی و سلامت جسمانی در محیط کار
۱۱. ابعاد سلامت عمومی کار و محیط شغلی
۱۲. مداخلات روان‌شناختی در بهبود سلامت جسمانی در محیط شغلی
۱۳. کیفیت زندگی شغلی مرتبط با سلامت
۱۴. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در روانشناسی سلامت شغلی و مسیرهای نوین در روان شناسی سلامت شغلی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب‌تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. جیردانو، دانیل ا. (۱۳۹۶). *ارتقاء سلامت محیط کار: یک راهنمای کاربردی برای تدوین برنامه*. مترجمین: سیده‌ملیکا خارقانی مقدم، حسین ابراهیمی. تهران: انتشارات فن‌آوران.
۲. خونانی، مرضیه؛ طاهری، الهام؛ خسروبیگی، محمدرضا؛ دمازی، بهزاد؛ شریفی‌رایینی، علیرضا؛ اسماعیلی، مسعود؛ رفیعی‌فر، شهرام؛ محمدابراهیم، آزاده؛ فیاض‌زاده، احسان؛ اکبری، محمداسماعیل؛ خورگامی، ژامک؛ و جمشیدی، حمیدرضا. (۱۳۸۴). *نظام جامع آموزش و ارتقای سلامت در محل کار*. تهران: نشر مهرراوش.

3. Christensen, M., Saksvik, P. Ø, & Karanika-Murray, M. (2017). *The Positive Side of Occupational Health Psychology*. Springer International Publishing AG.
4. Clarke, S., Probst, T. M., Guldenmund, F., & Passmore, J. (2016). *The Wiley Blackwell Handbook of the Psychology of Occupational Safety and Workplace Health*. John Wiley & Sons Ltd.
5. Cooper, C. L., Quick, J. C., Schabracq, M. J. (2009). *International Handbook of Work and Health Psychology*, 3rd edition. Wiley-Blackwell.
6. Leka, S. & Houdmont, J. (2010). *Occupational Health Psychology*, John Wiley & Sons, Ltd., Publication
7. Llewellyn, C., Ayers, S., McManus, C., Newman, S., Petrie, K. J., Revenson, T. A., & Weinman, J. (2019). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine*, 3rd edition. UK: Cambridge University Press.
8. Scheel, T., & Gockel, C. (2017). *Humor at Work in Teams, Leadership, Negotiations, Learning and Health*. Springer International Publishing AG.
9. Taylor, S. E. (2015). *Health Psychology*, 9th Edition. New York, NY: McGraw-Hill Publishing Company Ltd.

عنوان درس به فارسی: روان شناسی سلامت کودک و نوجوان		عنوان درس به انگلیسی: Child and Adolescent Health Psychology	
نوع درس و واحد			
نظری ☒	پایه ☐	ندارد	
عملی ☐	تخصصی ☐	ندارد	
نظری-عملی ☐	اختیاری ☒	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- شناخت و تسلط دانشجویان بر مبانی نظری و کاربرد دانش روان شناسی سلامت در مسائل سلامتی، آموزش و ارتقای سلامت کودکان و نوجوانان

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. مبانی نظری و کاربردهای دانش روان شناسی سلامت در ارتقای سلامت کودکان و نوجوانان را بشناسد.
۲. به دانش منسجمی در مورد عوامل، بافتارها و فرایندهای تحولی سلامت کودک و نوجوان دست یابد.
۳. با تغییر جلوه‌های تهدیدات سلامتی در کودکان و نوجوانان آشنا شود.
۴. بر فرایندهای بهبود و ارتقای رفتارهای مرتبط با سلامت و کاربرد نظریه و الگوهای تبیینی مرتبط در بیماری‌ها و حالات سلامتی کودکان و نوجوانان تسلط یابد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مبانی و اصول روان شناسی سلامت کودک و نوجوان
۲. رویکرد زیستی روانی اجتماعی مذهبی/معنوی در سلامت کودکان و نوجوانان
۳. بافتار تحولی و بافتار روانی اجتماعی سلامت کودک و نوجوان
۴. ارتباط ذهن-بدن و سلامت کودکان و نوجوانان
۵. نظریه‌ها و الگوهای تبیینی سلامت و بیماری در کودکان و نوجوانان
۶. رفتارهای مرتبط با سلامت در کودکان و نوجوانان
۷. سلامت رفتاری یکپارچه و مراقبت اولیه در کودکی و نوجوانی
۸. تبعیت از برنامه‌های درمانی و کاهش رفتارهای پرخطر در کودکان و نوجوانان
۹. سازگاری با درد، بیماری و ناتوانی در کودکان و نوجوانان
۱۰. کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در کودکان و نوجوانان
۱۱. تغییر جلوه‌های تهدیدات سلامتی در کودکان و نوجوانان
۱۲. مراقبت تسکینی و پایان عمر در کودکان و نوجوانان
۱۳. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در روان شناسی سلامت کودک و نوجوان
۱۴. مسیرهای آینده و نوین در روان شناسی سلامت کودک و نوجوان

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. اکبری کوچکسرائی، آناهیتا. (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت در کودکان دانش‌آموز*. تهران: انتشارات نسل روشن.
۲. آکادمی متخصصان کودکان آمریکا (۱۳۹۲). *کتاب جامع سلامت کودک*. مترجمان: تقی عضدی، با مقدمه: سید احمد سیادت، مریم رزاقی، آذر منصور بهرامی. تهران: انتشارات تیمورزاده.
۳. دیماتئو، ام. رابین (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت، جلد اول*. مترجمان: محمد کاویانی، محمد عباسپور، حسن محمدی، غلامرضا تقی زاده، علی اکبر کیمیا، زیر نظر کیانوش هاشمیان. تهران: انتشارات سمت.
۴. دیماتئو، ام. رابین (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت، جلد دوم*. مترجمان: سید مهدی موسوی اصل، محمد رضا سالاری فر، مسعود آذربایجانی، اکبر عباسی، زیر نظر کیانوش هاشمیان. تهران: انتشارات سمت.
۵. صادقی سرشت، علی (۱۳۹۹). *سلامت معنوی کودکان با نگرش اسلامی*. تهران: فرهنگستان علوم پزشکی.
6. Briggs, R. D. (2016). *Integrated Early Childhood Behavioral Health in Primary Care: A Guide to Implementation and Evaluation*. Springer International Publishing Switzerland.
7. Dobe, M., Zernikow, B. (2019). *Practical Treatment Options for Chronic Pain in Children and Adolescents: An Interdisciplinary Therapy Manual*. Springer International Publishing.
8. O'Donohue, W. T., Benuto, L. T., & Tolle, L. W. (2013). *Handbook of Adolescent Health Psychology*. New York: Springer Science+Business Media.
9. Ogden, J. (2012). *Health Psychology: A Textbook, 5th edition*. London, McGraw-Hill: Open University Press.
10. Rapoff, M. A. (2010). *Adherence to Pediatric Medical Regimens (Issues in Clinical Child Psychology)*, 2nd ed. 2010 edition. New York: Springer.
11. Roberts, M. C., & Steele, R. G. (2017). *Handbook of Pediatric Psychology, 5th edition*. NY: The Guilford Press.
12. Turner-Cobb, J. (2013). *Child Health Psychology: A Biopsychosocial Perspective, 1st edition*. SAGE Publications Ltd.
13. Williams, S. E., & Zahka, N. E. (2017). *Treating Somatic Symptoms in Children and Adolescents*. New York, NY: The Guilford Press.
14. Wolfe, J., Jones, B. L., Kreicbergs, U., Jankovic, M. (2018). *Palliative Care in Pediatric Oncology*. Springer International Publishing AG.

عنوان درس به فارسی: سبک زندگی اسلامی و سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Islamic Lifestyle and Health	
نوع درس و واحد			
نظری ☒	پایه ☐	ندارد	
عملی ☐	تخصصی ☐	ندارد	
نظری-عملی ☐	اختیاری ☒	۲ واحد	
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	
		تعداد ساعت:	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش آگاهی و مهارت دانشجویان در شناخت ابعاد و اثرات سبک زندگی اسلامی بر سلامت و تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی سلامت مبتنی بر دیدگاه اسلامی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. ابعاد و اثرات سبک زندگی اسلامی بر سلامت جسمانی را بشناسد.
۲. چارچوب و راهکارهای پیشگیری از بیماری‌ها در دیدگاه اسلامی را توضیح دهد.
۳. با فرایندهای تدوین و اجرای برنامه‌های آموزش سلامت مبتنی بر دیدگاه اسلامی آشنا شود.
۴. به تدوین الگوی مداخله‌ای آموزشی، پیشگیرانه و درمانی دین‌مدار اقدام ورزد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. تعریف و مفهوم سبک زندگی اسلامی و ابعاد آن، حوزه‌های مهم و جایگاه آن
۲. سبک زندگی و معنای سلامت و بیماری در اسلام، تاریخچه مطالعات سبک زندگی در سلامت و بیماری
۳. ابعاد آموزشی منابع اسلامی (قرآن و حدیث) در بهبود سلامت و مصون‌سازی و ارتقای سلامت در سبک زندگی اسلامی
۴. علل اجتماعی موثر در سلامت، بیماری و نظریه‌ها و الگوهای اجتماعی سلامت با تاکید ویژه بر الگوهای اسلامی
۵. انواع و الگوهای اجتماعی و تاریخی در سنت اسلامی-ایرانی در باب بهداشت، مراقبت و درمان (نقش پزشکی اجتماعی، پزشکی سبک زندگی، مراجعه به پزشک و رابطه پزشک و بیمار، رابطه کادر درمان، الگوهای همیاری، تکافل و نظام اخلاق-فرهنگی-اجتماعی در حمایت) مبتنی بر منابع دینی (قرآن و حدیث)
۶. اسلام و سیاست‌گذاری بهداشتی درمانی و آموزش و ارتقای سلامت در سبک زندگی اسلامی
۷. آشنایی با نهادهای اجتماعی تاثیرگذار و سازمان‌های دخیل در امر سلامت بر حسب (توانمندی‌ها، نقش نهادها در اقتضائات نگرش دینی در سیاست‌گذاری سلامت، گردشگری سلامت، کژکاری هاس سلامت و درمان (مافیای دارو، پزشکی تجاری، کالایی شدن سلامت، قصور پزشکی)
۸. آسیب‌شناسی اجتماعی حوزه سلامت ناظر به ابعاد سبک زندگی و شیوه‌های مقابله اجتماعی: الف- تحولات الگوهای زندگی، تغذیه و مصرف (غربی و مدرن شدن)، ب- بحران زیست محیطی، جهانی شدن، سیاست‌های استعمار، ج- طب نظامی، بیو تکنولوژی، ژنتیک، بیو ترورسیم، د- فرهنگ عامیانه و خرافات پزشکی، ه- تاثیر رسانه، فضای مجازی، ارتباطات، هوش مصنوعی و اینترنت اشیاء بر سلامت و- فقر، محرومیت، عدالت، نابرابری (جنسیت، قومیت، تحصیلات)
۹. الگوها و مدل جمعیتی اسلام و تاثیر دگرگونی تاریخی و اجتماعی این الگوها بر تربیت و سلامت جامعه (رویداد تحولات، تغییرات ساختار سنی، سالخوردگی، سیاست‌های جمعیتی ایران و جهان و نسبت آن با مقوله‌های سلامت، بیماری، مراقبت)
۱۰. اصول و راهکارهای دین اسلام در مداخلات پیشگیرانه از بیماری‌ها، مداخلات درمانی و باز توانی روانی-اجتماعی
۱۱. آموزه‌های اسلامی در کاهش رفتارهای پرخطر برای سلامتی و مداخله‌های آموزشی، پیشگیرانه و درمانی دین‌مدار

۱۲. سازگاری با درد، بیماری و ناتوانی، مراقبت از بیمار، بهزیستی و شفا یابی در سبک زندگی اسلامی

۱۳. خانواده‌درمانی، درمان زناشویی و زوج‌درمانی مبتنی بر فرهنگ اسلامی در مراقبت از بیمار

۱۴. مباحث اخلاقی و فرهنگی آموزش سلامت در سبک زندگی اسلامی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دست‌یابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۵ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. آذربایجانی، مسعود و موسوی اصل، سید مهدی (۱۳۹۷). *درآمدی به روان‌شناسی دین*. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۲. جوادی آملی، عبدالله (۱۳۹۷). *مفاتیح الحیات، دویست و بیستم*. قم: انتشارات اسراء.
۳. سالاری فر، محمد رضا (۱۳۹۸). *زوج درمانی با روی‌آورد اسلامی*. قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۴. سالاری فر، محمدرضا؛ موسوی اصل، سیدمهدی؛ دولتخواه و محمدصادق شجاعی. (۱۳۹۴). *بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی*. ناشران: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و انتشارات سمت.
۵. سراجی، مریم، شجاعی زاده، داود، مسعودی، غلامرضا (۱۳۹۶). *سبک زندگی سالم و ارتقاء سلامت*. تهران: انتشارات سیمین.
۶. شریفی، احمدحسین (۱۳۹۴). *سبک زندگی اسلامی ایرانی*. تهران: نشر آفتاب توسعه.
۷. شهگل، امیر حسین (۱۳۹۴). *سبک زندگی ایرانی اسلامی ۴ (تغذیه)*. مترجم: محمد هادی محمودی. تهران: انتشارات امیرکبیر.
۸. طباطبایی، سید محمد؛ زهرایی، محسن، احمد نیا، هاله، قطبی، مرجان و رحیمی، فرانک. (۱۳۸۵). *اصول پیشگیری و مراقبت از بیماری‌ها*. ناشر: انتشارات روح قلم.
۹. فجری، محمد مهدی (۱۳۹۳). *نعمت سلامتی حکمت بیماری: نگرشی نو به نقش سلامتی و بیماری در زندگی انسان*. قم: انتشارات مهر امیرالمومنین.
۱۰. کافی، مجید (۱۳۹۷). *سبک زندگی اجتماعی با تأکید بر آیات قرآن*. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۱۱. کاویانی، محمد (۱۳۹۸). *سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن*. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۱۲. لاریجانی، باقر؛ رشیدیان، آرش؛ قانع، مصطفی؛ دیناروند، رسول؛ پرویز، محسن؛ مصداقی نیا، علیرضا؛ و دیگران (۱۳۹۰). *نقشه‌ی تحول نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت*. تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، شورای سیاست‌گذاری.

13. Al-Bar, M.A., Chamsi-Pasha, H. (2015). *Contemporary Bioethics: Islamic Perspective*. Cham (CH): Springer.
14. Barmania, S., & Reiss, M. J. (2018). *Islam and Health Policies Related to HIV Prevention in Malaysia*. Springer International Publishing.
15. Egger, G., Binns, A., Rössner, S., & Sagner, M. (2017). *Lifestyle Medicine: Lifestyle, the Environment and Preventive Medicine in Health and Disease, 3rd edition*. UK: Academic Press, Elsevier Inc.
16. Koenig, H., King, D., & Carson, V.B. (2012). *Handbook of Religion and Health, 2nd edition*. UK: Oxford University Press.
17. Koenig, H.G., Shohaib, S. Al. (2014). *Health and Well-Being in Islamic Societies: Background, Research, and Applications*. New York, NY: Springer.
18. Oman, D. (2018). *Why Religion and Spirituality Matter for Public Health*. Springer International Publishing.

عنوان درس به فارسی: مباحث ویژه در روان شناسی سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Special Issues in Health Psychology	
نوع درس و واحد			
پایه ☐	نظری ☒	ندارد	
تخصصی ☐	عملی ☐	ندارد	
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش و تسلط بر مباحث ویژه در روان شناسی سلامت با تمرکز بر مسیرها و پیشرفت‌های نوین علمی و مسائل فرهنگی و بومی و شناخت جایگاه روان شناسی سلامت در رویکردهای چند تخصصی و چند رشته‌ای

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۱. مسیرهای نوین و پیشرفت‌های جدید علمی در روان شناسی سلامت را بشناسد.
  ۲. موضوعات خاص روان شناسی سلامت را تشریح نماید.
  ۳. جایگاه روان شناسی سلامت در رویکردهای چند تخصصی و چند رشته‌ای را توضیح دهد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. شرایط امروز و آینده روان شناسی سلامت در ایران و جهان
۲. مسیرهای نوین پژوهشی و نظریه‌ها و الگوهای جدید در روان شناسی سلامت
۳. نظریه‌ها و الگوهای مؤثر تغییر رفتار سالم و ارتقای سلامت
۴. موضوعات وابسته به فرهنگ در روان شناسی سلامت
۵. رویکرد چند تخصصی و چند رشته‌ای در روان شناسی سلامت
۶. ابعاد و اثرات روان‌شناختی و اجتماعی همه‌گیری بیماری‌های حاد و مزمن
۷. ابعاد و اثرات روان‌شناختی و اجتماعی بیماری‌ها، حالات مزمن و ناتوانی
۸. اصول و مبانی پیشگیری نوین
۹. رفتارها و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت
۱۰. راهبردهای نوین افزایش سلامتی و کاهش بیماری‌ها
۱۱. مسائل خاص بیماری‌ها و حالات مزمن و حاد در روان شناسی سلامت
۱۲. تحول و چالش‌های آینده سلامت و بیماری
۱۳. تحول و چالش‌های آینده پیشگیری، درمان و باز توانی در بیماری‌ها و حالات حاد و مزمن
۱۴. مسیرهای آینده روان شناسی سلامت

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق با زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. آبراهام، چارلز؛ کانر، مارک؛ جونز، فیونا؛ اوکانر، داریل (۱۳۹۶). *روانشناسی سلامت (مباحثی در روانشناسی کاربردی)*. مترجمان: فرهاد جمهری، پیوند جلالی و مرتضی کشمیری. تهران: انتشارات پندار تابان.
۲. آلبری، آی؛ مونافو، مارکوس (۱۳۹۷). *مفاهیم کلیدی در روان‌شناسی سلامت*. مترجمان: محدثه کاکوجویباری، احمد علیپور. تهران: انتشارات مانیا هنر.
۳. سندرسون، کاترین ای (۱۳۹۲). *روانشناسی سلامت، ویرایش دوم*. مترجمان: فرهاد جمهری، فرحناز مسچی، شیدا سوداگر و همکاران. کرج: انتشارات سرافراز.

4. Albery, I.P., & Munafò. M. (2008). *Key concepts in health psychology*. London: Sage Publications Ltd.
5. Caltabiano, M. L., & Ricciardelli, L. (2013). *Applied Topics in Health Psychology 1st edition*. Wiley-Blackwell, John Wiley & Sons, Ltd., Publication.
6. Daaleman, T. P, & Helton, M. R. (2018). *Chronic Illness Care: Principles and Practice, 1st edition*. 2018 Edition. Springer.
7. Edelman, C. L., Kudzma, E. C., Mandle, C. L. (2014). *Health Promotion Throughout the Life Span, 8th edition*. Elsevier Inc.
8. Falvo, D. (2013). *Medical and Psychosocial Aspects of Chronic Illness and Disability, 5th edition*. Jones & Bartlett Learning.
9. Forshaw, M., & Sheffield, D. (2013). *Health Psychology in Action*. JohnWiley & Sons, Ltd.
10. Gurung, R.A. R. (2019). *Health psychology: Well-Being in a Diverse World, 4th edition*. SAGE Publications, Inc.
11. Harris, R. E. (2020). *Epidemiology of chronic disease: global perspectives, 2nd edition*. Jones & Bartlett Learning, LLC.
12. Llewellyn, C., Ayers, S., McManus, C., Newman, S., Petrie, K. J., Revenson, T. A., & Weinman, J. (2019). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine, 3rd edition*. UK: Cambridge University Press.
13. Marini, I., & Stebnicki, M. A. (2012). *The Psychological and Social Impact of Illness and Disability, 6th edition*. NY: Springer Publishing Company, LLC.
14. Marks, D.F., Murray, M., Estacio, E. V. (2018). *Health Psychology: Theory, Research and Practice Fifth Edition*. NY: SAGE Publications Ltd.
15. Sanderson, C. A. (2019). *Health Psychology: Understanding the Mind-Body Connection, 3rd edition*. SAGE Publications, Inc.
16. World Health Organization (WHO). (2019). *WHO releases new International Classification of Diseases (ICD 11)*. Available: [https://www.who.int/news-room/detail/18-06-2018-who-releases-new-international-classification-of-diseases-\(icd-11\)](https://www.who.int/news-room/detail/18-06-2018-who-releases-new-international-classification-of-diseases-(icd-11))

عنوان درس به فارسی: فرهنگ و سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Culture and Health	
نوع درس و واحد			
پایه ☐	نظری ☒	ندارد	دروس پیش نیاز:
تخصصی ☐	عملی ☐	ندارد	دروس هم نیاز:
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش و تسلط بر مباحث فرهنگی و مسائل اجتماعی دین اسلام در روان شناسی سلامت با تمرکز بر فهم و کاربرد آموزه‌های دینی و مسائل فرهنگی و بومی در بهبود رفتارهای بهداشتی و ارتقای سلامت.

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۱. ابعاد فرهنگی، دینی و معنوی سلامت را بشناسد.
۲. جایگاه فرهنگ و مسائل دینی را در سلامت و مسائل بهداشتی تشریح نماید.
۳. کاربرد فرهنگ اسلامی و آموزه‌های دینی را در بهبود و ارتقای سلامتی توضیح دهد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. ارزش‌های فرهنگی و مذهبی، آداب بهداشتی و سلامت
۲. نیازهای فرهنگی، مذهبی و معنوی افراد در مراقبت‌های بهداشتی درمانی
۳. آداب و رسوم، باورهای فرهنگی و دینی، سلامت و بیماری
۴. آداب و رسوم، باورهای فرهنگی و دینی و ارائه خدمات در مراقبت‌های بهداشتی درمانی
۵. باورهای فرهنگی، اجتماعی و مذهبی و مراقبت‌های بهداشتی درمانی اولیه
۶. باورهای فرهنگی، اجتماعی و مذهبی و مراقبت‌های روانی در بیماری‌های مزمن
۷. ابعاد فرهنگی و دینی بیماری‌های حاد و مزمن
۸. فرهنگ و فرایند شفا یابی در بیماری‌ها و حالات پزشکی
۹. پیشگیری و ارتقاء کیفیت زندگی مرتبط با سلامت مبتنی بر فرهنگ و آموزه‌های دینی
۱۰. وابستگی به فضای مجازی، آسیب‌های فضای مجازی، سلامتی و بیماری‌ها
۱۱. راهبردها و مداخلات فرهنگی و دینی در بهبود سلامتی و کنترل بیماری‌ها
۱۲. فرهنگ، مذهب، اخلاق و سلامت
۱۳. مسائل چند فرهنگی و دینی در سلامت
۱۴. فرهنگ، دین و مسیرهای آینده روان شناسی سلامت

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق با زمان بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب‌تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. پیمان متین. (۱۳۹۴). *بیماری و فرهنگ*. تهران: نشر فرهنگ.
۲. هارولد جورج کونینگ. (۱۳۸۶). *آیا دین برای سلامتی شما سودمند است؟ آثار دین بر بهداشت جسم و روان*. ترجمه: بتول نجفی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۳. هلمن، سیسیل. (۱۳۸۲). *فرهنگ، سلامت و بیماری*. ترجمه: کبری فلاح حسینی، ماندانا شیرازی. تهران: شهرآب - آینده‌سازان.
4. Azcorra, H., Dickinson, F. (2020). *Culture, Environment and Health in the Yucatan Peninsula: A Human Ecology Perspective*. Springer International Publishing.
5. Blasi, A.J. (2011). *Toward a Sociological Theory of Religion and Health*. Brill Academic Publishers.
6. Braithwaite, J., Hyde, P., Pope, C. (2010). *Culture and Climate in Health Care Organisations*. Palgrave Macmillan.
7. Demker, M., Leffler, Y., Sigurdson, O. (2014). *Culture, Health, and Religion at the Millennium: Sweden Unparadised*. Palgrave Macmillan US.
8. Ettorre, E., Annandale, E., Hildebrand, V. M., Porroche-Escudero, A., Katz Rothman, B. (2017). *Health, Culture and Society: Conceptual Legacies and Contemporary Applications*. Palgrave Macmillan.
9. Idler, E.L. (2014). *Religion as a social determinant of public health*. Oxford University Press.
10. Lucchetti, G., Peres M. F., Damiano, R. F. (2019). *Spirituality, Religiousness and Health: From Research to Clinical Practice (Religion, Spirituality and Health: A Social Scientific Approach)*. Springer.
11. MacLachlan, M. (2006). *Culture and health: a critical perspective towards global health*. John Wiley and Sons.
12. Oman, D. (2018). *Why Religion and Spirituality Matter for Public Health*. Springer International Publishing.
13. Waines, D. (2010). *Food Culture and Health in Pre-Modern Muslim Societies*. Ei Reference Guides.
14. Winkelmann, M. (2008). *Culture and Health: Applying Medical Anthropology*. John Wiley and Sons, Jossey-Bass.

عنوان درس به فارسی: طب سنتی و سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Traditional medicine and Health	
نوع درس و واحد			
نظری ■	پایه □	ندارد	
عملی □	تخصصی □	ندارد	
نظری-عملی □	اختیاری ■	۲ واحد	
رساله / پایان نامه □		۳۲	
		تعداد ساعت:	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش آگاهی و مهارت دانشجویان در شناخت تدابیر و روش های مداخلات طب سنتی با تمرکز بر روش ها و رویه های مرسوم و معمول طب سنتی مبتنی بر شواهد در بیماری ها و حالات پزشکی.

اهداف ویژه:

۱. دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۲. اهمیت و ضرورت طب سنتی را دریابد.
۳. اصول و راهکارهای طب سنتی را مبتنی بر فرهنگ و شرایط بومی جامعه شناسایی نماید.
۴. انواع مداخلات مبتنی بر شواهد در طب سنتی را بشناسد و طبقه بندی نماید.
۵. نحوه و فرایند متناسب سازی، مسائل فرهنگی، دینی و اخلاقی و شرایط استفاده از طب سنتی در اقدامات روان شناسی سلامت را توضیح دهد.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱. تعاریف و مبانی و نظریه های مفهومی طب سنتی در فرهنگ اسلام
۲. وضعیت گذشته و حال حاضر طب سنتی در ایران
۳. فرایندهای سنجش و ارزیابی در طب سنتی
۴. مفاهیم نظری و کار بالینی مبتنی بر دیدگاه ذهن- بدن، آناتومی انسان و کاربرد طب سنتی
۵. انواع مداخلات مبتنی بر شواهد در طب سنتی
۶. فرهنگ سازی، بومی سازی و روزآمدسازی مداخلات طب سنتی
۷. ذهن، بدن و روح: اثرات تعاملی بر سلامت و مداخلات طب سنتی
۸. انرژی، سلامت، اقدامات طبیعی و مداخلات طب سنتی در فرایند شفا یابی
۹. عوامل اجتماعی و فرهنگی در پزشکی و مداخلات طب سنتی
۱۰. ابعاد فرهنگی، دینی و بومی در استفاده از طب سنتی
۱۱. موضوعات خاص وابسته به فرد در استفاده از طب سنتی
۱۲. آداب تغذیه در طب اسلامی
۱۳. مرزهای حرفه ای در کاربرد طب سنتی، نظام های اخلاق پزشکی در ایران و جهان و طب سنتی
۱۴. مسائل و چالش های اخلاق حرفه ای و ارزش های دینی و فرهنگی در طب سنتی مبتنی بر فرهنگ و شرایط بومی ایران

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی های مستمر و نهایی محقق می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. اداره داروهای گیاهی؛ دیباچه: محمدمهدی اصفهانی. (۱۳۸۲). کاربرد طب سنتی در مراقبت‌های بهداشتی درمانی. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل.
۲. باکهر، اچ. کی. (۱۳۹۲). راهنمای کامل طب سنتی. مترجم: جمشید هاشمی. تهران: انتشارات تجسم خلاق.
۳. فاطمی، سید هادی (۱۳۹۴). درمان سنتی بر اساس طب اصیل ایرانی/اسلامی. قم: انتشارات شهید کاظمی.
۴. مسگریور، بیتا، صدراپی شاملو، دلارام، جمشیدی، امیرحسین، اخوان بهبهانی، علی، جعفری، سمیه. (۱۳۸۸). وضعیت طب سنتی/طب مکمل و جایگزین در ایران. تهران: نشر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

5. Bodeker, G. (2006). *Traditional, Complementary and Alternative Medicine: Policy and Public Health Perspectives*. Imperial College Press.
6. Brosnan, C., Vuolanto, P., & Brodin Danell, J-A. (2018). *Complementary and Alternative Medicine: Knowledge Production and Social Transformation (Health, Technology and Society)*, 1st edition. Palgrave Macmillan.
7. Ernst, E., Smith, K. (2018). *More Harm than Good?: The Moral Maze of Complementary and Alternative Medicine*. Springer International Publishing.
8. Gale, N. K, McHale, J. V. (2015). *Routledge Handbook of Complementary and Alternative Medicine: Perspectives from Social Science and Law*. Routledge.
9. Kravits, K. G. Cho, W. C. (2013). *Evidence-based Non-pharmacological Therapies for Palliative Cancer Care*. Springer Netherlands.
10. Micozzi, M. S. (2014). *Fundamentals of Complementary and Alternative Medicine*. Saunders.
11. Silva, T. D., Baborun, T., Huong, L. M. (2009). *Traditional and Alternative Medicine: Research and Policy Perspectives*. Daya Publishing House.
12. Synovitz, L. B., Larson, K. L. (2020). *Consumer Health & Integrative Medicine: A Holistic View of Complementary and Alternative Medicine Policies*. Jones & Bartlett Learning.

عنوان درس به فارسی: روان شناسی سلامت در سوانح و بلایا		عنوان درس به انگلیسی: Health Psychology in Accidents and Disasters	
نوع درس و واحد			
☐ نظری	☐ پایه	ندارد	
☐ عملی	☐ تخصصی	ندارد	
☒ نظری-عملی	☒ اختیاری	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۴۸ (۳۲+۱۶)	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ کارگاه ☒ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش، آگاهی و تسلط دانشجویان در شناخت ابعاد سلامت و بیماری در سوانح و بلایا و رخدادهای آسیب‌رسان و نیز افزایش دانش و مهارت دانشجویان در شناسایی و کاربرد مداخلات متناسب شده روان شناسی سلامت در سوانح، بلایا و سایر شرایط آسیب‌رسان.

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۱. ابعاد سلامت و بیماری را در سوانح، بلایا و شرایط آسیب‌رسان بشناسد و فرایندهای سازگاری با استرس و بیماری را در سوانح و بلایا دریابد و تبیین نماید.
۲. تاب‌آوری روان‌شناختی، سرسختی روان‌شناختی و سازگاری روانی اجتماعی را در شرایط آسیب‌رسان، سوانح و بلایا تشریح نماید.
۳. ابعاد روانی اجتماعی سوانح و بلایا را تشریح نماید و انواع روش‌ها و فنون مقابله و فرایندهای سازگاری با سوانح و بلایا را بشناسد.
۴. بر تدوین، متناسب‌سازی و کاربرد مداخلات روان شناسی سلامت در سازگاری با شرایط آسیب‌رسان و سوانح و بلایا تسلط یابد.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. مفاهیم و مبانی نظری سلامت و بیماری در سوانح، بلایا و شرایط آسیب‌رسان
۲. سازگاری روان‌شناختی و انطباق در سوانح، بلایا و شرایط آسیب‌رسان
۳. عوامل رفتاری، فیزیولوژیکی و عصب‌شناختی بروز بیماری‌ها و حالات سلامتی در سوانح و بلایا
۴. مداخلات روان شناسی سلامت در بیماری‌ها و حالات مرتبط با سلامت در سوانح و بلایا
۵. تاب‌آوری و سرسختی روان‌شناختی در سوانح، بلایا و شرایط آسیب‌رسان
۶. راهبردها و سبک‌های مقابله و سازگاری روان‌شناختی در شرایط آسیب‌رسان، سوانح و بلایا
۷. درد و آشفتگی روان‌شناختی، حمایت اجتماعی، سلامتی و بیماری در شرایط آسیب‌رسان، سوانح و بلایا
۸. راهبردهای مقابله‌ای و سازگاری در سوانح، بلایا و شرایط آسیب‌رسان
۹. طراحی و تدوین برنامه‌های مداخله‌ای روان‌شناسی سلامت در شرایط آسیب‌رسان، سوانح و بلایا
۱۰. طراحی و تدوین بهبود راهبردهای مقابله و سازگاری در سوانح و بلایا و رخدادهای آسیب‌رسان
۱۱. تدوین و کاربرد آموزش برنامه‌های سازگاری، سبک‌های مقابله‌ای و تاب‌آوری در سوانح، بلایا و رخدادهای آسیب‌رسان
۱۲. آموزش سرسختی روان‌شناختی به افراد در شرایط آسیب‌رسان، سوانح و بلایا
۱۳. مداخله در پیامدهای روان‌شناختی و اختلالات ناشی از سوانح، بلایا و رخدادهای آسیب‌رسان
۱۴. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در مداخلات روان شناسی سلامت برای سوانح، بلایا و رخدادهای آسیب‌رسان

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی - پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی، مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد و مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی و خدمات سلامت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. اچ‌انریچ، جان، مک‌گاید، شارون (۱۳۹۵). *شیوه‌های سازگاری با سوانح و بلایا (راهنمای مداخلات روانی اجتماعی)*. ترجمه: حمید نصیری، راحله سموعی، فروزنده جنت. انتشارات فرهنگ پژوهان دانش.
۲. طباطبایی، سید محمد؛ زهرایی، محسن، احمد نیا، هاله، قطبی، مرجان و رحیمی، فرانک. (۱۳۸۵). *اصول پیشگیری و مراقبت از بیماری‌ها*. ناشر: انتشارات روح قلم.
۳. علی پور، احمد (۱۳۹۰). *مقدمت روان‌شناسی سلامت*. چاپ اول. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

4. Contrada, R.J., Baum, A. (2011). *The Handbook of Stress Science: Biology, Psychology, and Health*. New York, NY: Springer Publishing Company, LLC.
5. Elizabeth K. C. (2007). *Trauma psychology: issues in violence, disaster, health, and illness*. US: (Praeger Publishers).
6. Friedman, H.S. & Silver, R.C. (2007). *Foundations of Health Psychology, 1st edition*. Oxford University Press.
7. Gold, S. N. (2017). *APA handbook of trauma psychology: Trauma practice*. American Psychological Association.
8. Hariharan, M., Padmaja, G., & Padhy, M. (Eds.) (2010). *Trauma & Pain: Biopsychosocial approach*. Delhi: Global Vision.
9. Hoggett, P. (2019). *Climate Psychology: On Indifference to Disaster*. Springer International Publishing; Palgrave Macmillan.
10. Marsella, A. J. Johnson, J. L. Watson, P., Gryczynski, J. (2008). *Ethnocultural Perspectives on Disaster and Trauma: Foundations, Issues, and Applications*. Springer-Verlag New York.
11. Mischke-Reeds, M. (2018). *Somatic Psychotherapy Toolbox: 125 Worksheets and Exercises to Treat Trauma & Stress*. PESI Publishing & Media.
12. Ursano, R. J., Fullerton, C. S., Weisaeth, L., Raphael, B. (2017). *Textbook of Disaster Psychiatry, 2nd edition*. UK: Cambridge University Press.

عنوان درس به فارسی: روان شناسی سلامت در مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی		عنوان درس به انگلیسی: Health Psychology in Substance Use and Addictive Behaviors	
نوع درس و واحد			
نظری ☒	پایه ☐	ندارد	
عملی ☐	تخصصی ☐	ندارد	
نظری-عملی ☐	اختیاری ☒	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش دانش، آگاهی، مهارت و تسلط دانشجویان در شناخت ابعاد سلامت و بیماری مرتبط با اختلالات و آسیب‌های مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی و شناسایی مداخلات متناسب شده برای کاهش پیامدهای سلامت جسمانی مرتبط با مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی

اهداف ویژه:

دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:

۱. ابعاد سلامت مرتبط با اختلالات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی را بشناسد و فرایندهای اثر مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی بر سلامت و بیماری را دریابد.
۲. اثرات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی بر خواب، اشتها و سایر علائم نباتی را شناسایی و تبیین نماید و ارتباط بین مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی با بیماری‌های مزمن پزشکی را دریابد.
۳. ابعاد روانی-اجتماعی بیماری‌های مرتبط با سبک زندگی و اختلالات روان پزشکی در رابطه با مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی را توضیح دهد.
۴. با فرایندهای تدوین، متناسب سازی و اجرای درمان‌ها و مداخلات روان شناسی سلامت در بیماری‌ها و حالات سلامت مرتبط با مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی آشنا شود.

پ (مباحث یا سرفصل‌ها):

۱. مبانی، نظریه‌ها و الگوهای اختلالات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی
۲. مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی در موقعیت‌های بهداشتی درمانی
۳. بهداشت، سلامت و بیماری مرتبط با اختلالات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی
۴. مصرف مواد، رفتارهای اعتیادی، رفتارهای پرخطر و بروز و پیش‌آگهی بیماری‌های سبک زندگی و بیماری‌های مزمن
۵. هم‌ابتلائی حالات روان پزشکی، رفتارهای ناسالم و پیامدهای پزشکی اختلالات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی
۶. مصرف مواد، رفتارهای اعتیادی و بیماری‌ها و اختلالات نئوپلاسم و سرطانی
۷. مصرف مواد، رفتارهای اعتیادی و بیماری‌ها و اختلالات قلبی عروقی، فشارخون و سکته
۸. مصرف مواد، رفتارهای اعتیادی، دیابت، چاقی و سایر اختلالات غدد و سوخت و سازی
۹. مصرف مواد، رفتارهای اعتیادی، و بیماری‌های دستگاه گوارش، کلیه و کبد
۱۰. مصرف مواد، رفتارهای اعتیادی و بیماری‌ها، حالات سلامتی و اختلالات دستگاه ریوی و دستگاه ایمنی
۱۱. تدوین، متناسب سازی و اجرای درمان‌ها و مداخلات برای مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی در موقعیت‌های پزشکی
۱۲. ترک سیگار، ترک الکل، مواد و دارو و پیامدهای سلامتی
۱۳. مداخلات روان‌شناختی، اجتماع‌محور و مداخلات سبک زندگی در بیماری‌ها و حالات سلامتی مرتبط با اختلالات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی
۱۴. مسائل اخلاقی، فرهنگی و مذهبی در پژوهش‌ها و عمل روان شناسی سلامت در اختلالات مصرف مواد و رفتارهای اعتیادی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی - پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. رفیعی هنر، حمید (۱۳۹۵). روانشناسی مهار خویشتن با نگرش اسلامی. قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۲. کیومرثی، محمدرضا، پسندیده، عباس (۱۳۹۳). درآمدی بر پیشگیری از اعتیاد با رویکرد اسلامی. قم: دارالحدیث.
۳. نابدل، یونس (۱۳۹۸). اختلالات وابسته به مواد تشخیص و درمان ویراست چهارم بر اساس DSM-5. تهران: انتشارات ارجمند.
4. Brewerton, T. D., Dennis, A. B. (2014). *Eating Disorders, Addictions and Substance Use Disorders: Research, Clinical and Treatment Perspectives*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
5. Clark, M. R., Treisman, G. J. (2011). *Chronic Pain and Addiction (Advances in Psychosomatic Medicine)*. S. Karger AG.
6. Cox, W.M., & Klinger, E. (2011). *Handbook of Motivational Counseling: Goal-Based Approaches to Assessment and Intervention with Addiction and Other Problems (2nd Edition)*. Wiley-Blackwell Press.
7. Galanter, M., Kleber, H. D., & Brady, K. T. (2014). *The American Psychiatric Publishing Textbook of Substance Abuse Treatment, 5th edition*. Washington DC. INC.S: American Psychiatric Publishing.
8. La Torre, G. (2015). *Smoking Prevention and Cessation, 1st edition*. Springer.
9. Mack, A. H., Brady, K. T., Miller, S. I., Frances, R. J. (2016). *Clinical Textbook of Addictive Disorders, Fourth Edition*. The Guilford Press.
10. Miller, S., Fiellin, D. A., Rosenthal, R. N., Saitz, R. (2019). *The ASAM Principles of Addiction Medicine*. Wolters Kluwer / LWW.
11. Rastegar, D., & Fingerhood, M. (2015). *The American Society of Addiction Medicine: Handbook of Addiction Medicine 1st edition*. Oxford University Press.
12. Ruiz, P., & Strain, E. C. (2014). *The Substance Abuse Handbook, 2nd edition*. Lippincott Williams & Wilkins, LWW.
13. Saunders, J. B., et al. (2016). *Addiction medicine*. Oxford University Press.
14. Thombs, D. L., Osborn, C. J. (2019). *Introduction to Addictive Behaviors*. The Guilford Press.
15. Verster, J. C. & Brady, K., & Galanter, M., & Conrod, P. (2012). *Drug abuse and addiction in medical illness: causes, consequences and treatment*. Springer.

عنوان درس به فارسی: بیماری شناسی و واژه های پزشکی		عنوان درس به انگلیسی: Nosology and Medical Terms	
نوع درس و واحد			
پایه ☐	نظری ☒	ندارد	
تخصصی ☐	عملی ☐	ندارد	
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	۲ واحد	
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	
		تعداد واحد:	
		تعداد ساعت:	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- شناخت طبقات اصلی امراض و بیماری ها و فراگیری واژه های پزشکی عمومی و تخصصی در جهت درک بهتر مفاهیم، ساختارها و بیماری های مربوط به دستگاه های بدن

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
- کدگذاری و طبقات اصلی بیماری ها و امراض را بشناسد.
- بیماری ها، آسیب ها، مسمومیت ها، ناخوشی و مرگ و میر و سایر پیامدهای ناشی از علل خارجی و عوامل تأثیرگذار بر آن ها را شناسایی نماید.
- با واژه های رایج آناتومی، فیزیولوژی و دستگاه های مختلف بدن آشنا شود.
- واژه های مربوط به بیماری های شایع و حالات پزشکی را توضیح دهد.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- مقدمه ای بر نظام طبقه بندی بین المللی بیماری ها و آشنایی با کتاب ICD-10
- بیماری های عفونی و انگلی خاص، نوپلاسماها و بیماری های خون و اندام های خون ساز و اختلالات خاص مکانیسم ایمنی
- بیماری های غدد مترشحه داخلی، تغذیه ای و متابولیکی
- اختلالات رفتاری روانی و بیماری های سیستم عصبی
- بیماری های چشم و ضمایم و بیماری های گوش و زائده ماستوئید
- بیماری های سیستم گردش خون و بیماری های دستگاه تنفسی
- بیماری های دستگاه گوارش و بیماری های کبد
- بیماری های پوست و بافت زیر جلدی و بیماری های سیستم عضلانی اسکلتی و بافت همبند
- بیماری های دستگاه تناسلی- ادراری و حاملگی، زایمان و دوران نقاسی، وضعیت های خاص با منشأ پیش از تولد و بدشکلی های مادرزادی- تغییر شکل ها و ناهنجاری های کروموزومی
- ناخوشی و مرگ و میر، آسیب ها، مسمومیت ها و سایر پیامدهای ناشی از علل خارجی
- واژه شناسی پزشکی، اصول اساسی ساختن یک واژه پزشکی، معانی و کاربرد پیشوندها و پسوندهای رایج در واژه های پزشکی
- نشانه ها، علائم و یافته های غیرطبیعی بالینی و آزمایشگاهی و واژه های رایج مرتبط با آناتومی، فیزیولوژی دستگاه های بدن
- واژه های خاص مرتبط با بیماری ها و حالات پزشکی و واژه های رایج در نوشتن دستورات پزشکی و سایر مدارک بالینی
- مباحث اخلاقی، دینی و فرهنگی در بیماری شناسی و واژه های پزشکی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطالب طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی - پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. ارجمنداینالو، رویا و نعمت الهی، محترم (۱۳۹۲). طبقه‌بندی بیماری‌ها و وضعیت‌های کلینیکی و بهداشتی براساس ICD-10-CM شیراز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس.
۲. راستگار فرج زاده، علی و قاسم زاده، زهرا (۱۳۹۹). راهنمای جامع اصطلاحات پزشکی باربارا جانسون کوهن ۲۰۲۱. تهران: انتشارات اندیشه رفیع.
۳. فاتحی، فرهاد و نیک فرد، مریم. (۱۳۸۹). واژه‌شناسی پزشکی. تهران: انتشارات نوردانش.
۴. محمدزاده، هدیه (۱۳۹۶). درسنامه بیماری‌شناسی و اصطلاحات پزشکی: ویژه رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت. تهران: انتشارات گروه آموزشی تالیفی علوم پزشکی دکتر خلیلی.
5. Chabner, D-E. (2017). Medical Terminology: A Short Course. Saunders.
6. Cross, N., & McWay, D. C. (2020). *Stanfield's Essential Medical Terminology, 5th Edition*. Jones & Bartlett Learning.
7. Grider, D. J. (2014). *Principles of ICD-10-CM Coding*. Amer Medical Assn.
8. Gyls, B. A., & Masters, R. M. (2014). *Medical Terminology Simplified: A Programmed Learning Approach by Body System, 5th edition*. F.A. Davis Company.
9. Jameson, J. L., Fauci, A., Kasper, D., Hauser, S., Longo, D., & Loscalzo, J. (2018). *Harrison's Principles of Internal Medicine, Twentieth Edition (Vol.1 & Vol.2) 20th Edition*. McGraw-Hill Education / Medical.
10. Leon-Chisen, N. (2018). *ICD-10-CM and ICD-10-PCS Coding Handbook with Answers 2019, 1st Edition*. AHA Press.
11. Rice, J. (2017). *Medical Terminology for Health Care Professionals*. Pearson.
12. Shiland, B. J. (2017). *Medical Terminology & Anatomy for Coding 3rd Edition*. Mosby.
13. Tropin, T. (2016). *ICD-10-CM Coding Guidelines Made Easy*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
14. World Health Organization. (2009). *The International Statistical Classification of Diseases and Health Related Problems ICD-10, Volume 1: Tabular List, Second Edition, Tenth Revision*. World Health Organization.

عنوان درس به فارسی: اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت		عنوان درس به انگلیسی: Professional ethics in Health Psychology	
نوع درس و واحد			
نظری ☒	پایه ☐	ندارد	
عملی ☐	تخصصی ☐	ندارد	
نظری-عملی ☐	اختیاری ☒	۲ واحد	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- افزایش آگاهی و مهارت دانشجویان در شناخت اخلاق حرفه‌ای و کاربرد آن در اقدامات آموزشی، پیشگیرانه، تشخیصی و مداخله‌ای در روان شناسی سلامت و توجه به مسائل دینی و فرهنگی در کاربرد اخلاق حرفه‌ای

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از پایان درس بایستی قادر باشد:
۱. اهمیت و ضرورت اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت را دریابد.
  ۲. اصول و راهکارهای پایبندی و عمل به اخلاق حرفه‌ای را توضیح دهد.
  ۳. اصول راهنمای روانشناسان سلامت در تعیین معیارهای اخلاقی برای حرفه خود را توضیح دهد.
  ۴. مرز بین رفتارهای اخلاقی و غیراخلاقی را با تمرکز بر مسائل دینی و فرهنگی در اقدامات روان شناسی سلامت توضیح دهد.

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. تعاریف و مبانی اخلاق حرفه‌ای
۲. اصول اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت
۳. مدارک و مستندات اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت
۴. آموزش حرفه‌ای در روان شناسی سلامت
۵. استقلال حرفه‌ای در روان شناسی سلامت
۶. مرزهای حرفه‌ای در روان شناسی سلامت
۷. همکاری بین‌رشته‌ای و کار چند تخصصی
۸. خیرخواهی و عدالت در ارائه خدمات و کار بالینی در روان شناسی سلامت
۹. تصمیم‌گیری‌های اخلاقی، قوانین و مقررات حرفه‌ای
۱۰. اصول اخلاقی ارتباط با بیمار
۱۱. صلاحیت حرفه‌ای چند فرهنگی و اخلاق سلامت عمومی
۱۲. ابعاد فرهنگی و بافتاری اخلاق حرفه‌ای
۱۳. اخلاق حرفه‌ای در روان شناسی سلامت از دیدگاه اسلام
۱۴. مسائل اخلاق زیست پزشکی از دیدگاه اسلام

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

آموزش به شیوه سخنرانی، تقویت و جلب مشارکت و پرورش تفکر نقاد دانشجویان و تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین متناسب با محتوای آموزشی و اهداف رفتاری درس از راهبردهای مهم تدریس در این درس هستند. دستیابی به اهداف تدریس مطابق طبق زمان‌بندی منطقی با تمرکز بر محتوای جلسات و آخرین یافته‌ها و تحولات علمی- پژوهشی و نیز ارزیابی‌های مستمر و نهایی محقق می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۵ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس و امکانات آموزشی مناسب، رایانه، لب تاپ و فراتاب، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون‌ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده‌های اطلاعاتی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. حسینیان، سیمین (۱۳۹۷). اخلاق در مشاوره و روان‌شناسی: مبانی و اصول، چاپ ششم. تهران: انتشارات کمال تربیت.
۲. سیگلر، مارک، وینزلااد ویلیام، جانسون آلبرت، زالی، علیرضا (۱۳۸۹). اخلاق بالینی: رویکردی علمی به تصمیم‌گیری‌های اخلاقی در طب بالینی. مترجمان: عباس سادات‌حسینی، حمیده آری‌نیا. تهران: موسسه فرهنگی - حقوقی سینا، انتشارات حقوقی.
3. Al-Bar, M.A., Chamsi-Pasha, H. (2015). *Contemporary Bioethics: Islamic Perspective*. Cham (CH): Springer.
4. Allan, A., & Love, A. (2010). *Ethical Practice in Psychology: Reflections from the creators of the APS Code of Ethics*. John Wiley & Sons Ltd, Wiley-Blackwell.
5. Dawson, A. (2011). *Public Health Ethics: Key Concepts and Issues in Policy and Practice*. Cambridge University Press.
6. Hanson, S. L. Kerkhoff, T. R., Bush, S.S. (2005). *Health Care Ethics for Psychologists: A Casebook*. American Psychological Association.
7. Jain, A., Leka, S., Zwetsloot, & Gerard I.J.M. (2018). *Managing Health, Safety and Well-Being: Ethics, Responsibility and Sustainability*. Springer Science+Business Media B.V.
8. Koocher, G. P., & Keith-Spiegel, P. (2016). *Ethics in psychology and the mental health professions: standards and cases*. Oxford University Press.
9. Phalen, R. F. (2017). *Core Ethics for Health Professionals: Principles, Issues, and Compliance*. Springer.

عنوان درس به فارسی: پایان نامه		عنوان درس به انگلیسی: Dissertation	
نوع درس و واحد			
☐ نظری	☐ پایه	ندارد	
☐ عملی	☐ تخصصی	ندارد	
☐ نظری-عملی	☐ اختیاری	۴ واحد عملی	
رساله / پایان نامه ■		منطبق با روش شناسی و طرح پایان نامه	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ■ سمینار ☐ کارگاه ■ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

- اجرای یک پژوهش علمی در زمینه موضوعات دانشی و کاربردی روان شناسی سلامت بر اساس سیاست گذاری های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در راستای تصمیمات گروه آموزشی و نیازمندی های جامعه

اهداف ویژه:

- دانشجو پس از اتمام پایان نامه و دفاعیه از آن بایستی قادر باشد:
۱. بر یکی از موضوعات دانشی و کاربردی روان شناسی سلامت تسلط یابد.
  ۲. به تولید دانش جدید در روان شناسی سلامت و یا تدوین مداخله ای جدید و مؤثر و مبتنی بر شواهد کمک نماید.
  ۳. به بخشی از مسائل یا مشکلات جامعه در حوزه عمل روان شناسی سلامت پاسخ دهد یا آن ها را حل نماید.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- عنوان، موضوع و محتوای پایان نامه مطابق با اولویت های پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اولویت های گروه آموزشی و در راستای حل معضلات و مسائل مورد بررسی در رشته روان شناسی سلامت در سطوح استانی، ملی و منطقه ای یا بین المللی انتخاب و اجرا می گردد.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تصویب پروپوزال، اخذ کد اخلاق پژوهشی، تشکیل جلسات راهبردی با اساتید راهنما/مشاور، پیش دفاع و دفاعیه از پایان نامه

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

دفاعیه موفق از پایان نامه

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

رایانه، لب تاپ، کتابخانه تخصصی، سایت رایانه و آزمایشگاه مجهز به آزمون ها و ابزارهای آزمایشگاهی و نرم افزارهای مورد نیاز، اینترنت با سرعت کافی و دسترسی به منابع علمی و پایگاه داده های اطلاعاتی، مرکز ارائه خدمات روانشناسی سلامت با امکانات استاندارد و مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی و خدمات سلامت، کلینیک ها و بیمارستان ها (موقعیت های سرپایی و بستری)

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

این چهار واحد درسی به طور کامل عملی/ کاربردی است و فاقد منابع مشخص و از پیش تعیین شده است.

* کلیه سرفصل های دروس دوره کارشناسی ارشد روان شناسی سلامت منطبق با بازنگری در سرفصل های کارشناسی ارشد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین شده اند.

ضمیمه

در جدول ۶ برخی از دانشگاه‌های معتبر دارای مقطع کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت با اشاره به نشانی وبسایت آن دانشگاه، و سرفصل‌های مهم مورد تدریس جهت مطالعه تطبیقی معرفی می‌شوند (ردیف‌های ۱ تا ۱۴). این جدول نشان می‌دهد سرفصل تدوین شده در مقطع کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی سلامت با سرفصل‌های این مقطع در دانشگاه‌های معتبر همسویی و مطابقت دارد. به علاوه در این جدول، سرفصل دکتری تخصصی (PhD) روان‌شناسی سلامت نیز ارائه شده است (ردیف ۱۵).

جدول (۵): سرفصل‌های مورد تدریس در مقطع کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت برخی از دانشگاه‌های معتبر

ردیف	نام دانشگاه	نام رشته	مقطع تحصیلی	دروس تخصصی (اصلی)
(۱)	دانشگاه منچستر ^{۱۵}	روان‌شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	روش‌های پژوهش؛ مسائل حرفه‌ای؛ تسهیل تغییر؛ سلامت و جامعه؛ ذهن و بدن؛ تغییر رفتار سلامت؛ بیماری و مراقبت بهداشتی و پایان‌نامه
https://www.manchester.ac.uk/study/masters/courses/list/10060/msc-health-psychology/course-details				
(۲)	دانشگاه دربی ^{۱۶}	روان‌شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	روان‌شناسی سلامت و بیماری؛ زندگی با حالات پزشکی بلندمدت؛ روش‌های پیشرفته کمی در روان‌شناسی سلامت؛ روش‌های کیفی پیشرفته؛ ارتقاء سلامت و تغییر رفتار؛ مهارت‌های حرفه‌ای در روان‌شناسی سلامت و انجام پروژه تحقیقاتی روان‌شناسی سلامت
https://www.derby.ac.uk/online/course/health-psychology-msc				
(۳)	دانشگاه وست‌مینستر ^{۱۷}	روان‌شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	نظریه‌ها و دیدگاه‌ها در روان‌شناسی سلامت؛ روان‌شناسی سلامت در عمل؛ روان‌شناسی سلامت: چشم‌انداز رشد در طول عمر؛ تفاوت‌های فردی، سلامت، استرس و بیماری؛ پردازش داده‌ها و روش‌های پژوهش در روان‌شناسی کاربردی؛ مباحث تخصصی در روان‌شناسی سلامت کاربردی؛ کارورزی (تجربه کاری در موقعیت روان‌شناسی برای دانشجویان کارشناسی ارشد)؛ پروژه تحقیقاتی در روان‌شناسی سلامت و پروژه پژوهشی مستقل
https://www.westminster.ac.uk/psychology-courses/2019-20/september/part-time-day/health-psychology-msc				
(۴)	دانشگاه اوکلند ^{۱۸}	روان‌شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	روان‌شناسی سلامت؛ روش‌های پژوهش در روان‌شناسی سلامت؛

^{۱۵}- University of Manchester

^{۱۶}- University of Derby

^{۱۷}- University of Westminster

^{۱۸}- University of Auckland

کارشناسی ارشد ناپیوسته روان شناسی سلامت / ۷۰

		شناسی سلامت	ارشد	سنجش در روان شناسی سلامت؛ مداخلات در روان شناسی سلامت؛ ایمنی شناسی عصبی روانی؛ هیجان، تنظیم هیجان و سلامت؛ خود مدیریتی در بیماری‌های مزمن؛ آسیب‌شناسی روانی و مصاحبه بالینی؛ موضوعات پژوهشی در روان شناسی سلامت؛ مطالعه خاص. موردی؛ فرایندهای روان‌تنی
	https://cdn.auckland.ac.nz			
(۵)	دانشگاه والدن ^{۱۹}	روان شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	مبانی تحصیلات تکمیلی در رشته روان شناسی؛ موضوعات و نظریه‌های روان شناسی؛ رشد در فراخوانی عمر؛ فرهنگ و روان شناسی؛ نظریه، طرح و روش‌های پژوهشی؛ روان شناسی سلامت؛ روش‌های پژوهشی روان شناسی کاربردی؛ استرس و سازگاری؛ و تغییر رفتارهای بهداشتی
	https://www.waldenu.edu/online-masters-programs/ms-in-psychology/curriculum/health-psychology			
(۶)	دانشگاه فلوریدای غربی ^{۲۰}	روان شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	طب رفتاری؛ روان شناسی سلامت؛ علوم اعصاب شناختی؛ اصلاح رفتار پیشرفته؛ مشاوره مصرف مواد؛ روان شناسی فعالیت بدنی و ورزش؛ روان شناسی اجتماع نگر، روان شناسی عوامل انسانی؛ مبانی نظری اخلاق مراقبت بهداشتی؛ همه‌گیرشناسی؛ برنامه‌ریزی و ارتقای سلامت؛ خط‌مشی و اجرای مراقبت بهداشتی، کارورزی و پایان‌نامه
	https://uwf.edu/ukcoh/departments/psychology/graduate-program/concentrations/certificate-in-health-psychology			
(۷)	کینگز کالج لندن ^{۲۱}	روان شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	عوامل روانی اجتماعی در بیماری‌های مزمن و ناتوانی؛ رفتارها، شناخت‌ها و هیجانات مرتبط با سلامت؛ روش‌های پژوهشی و آماری پایه و پیشرفته؛ روان شناسی و ارائه خدمات مراقبت بهداشتی-درمانی؛ روان شناسی سلامت در عمل و رشد حرفه‌ای و پروژه تحقیقاتی
	https://www.kcl.ac.uk/study/postgraduate/taught-courses/health-psychology-msc.aspx			
(۸)	دانشگاه سیدنی ^{۲۲}	روان شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	کاربرد روان شناسی در سلامت؛ کاربرد الگوهای رفتار سلامتی؛ آمار زیستی مقدماتی؛ پژوهش در حرفه‌های بهداشتی؛ مقابله و سازگاری با بیماری؛ ارتباطات سلامت و ریسک؛ تحولات روان شناسی سلامت؛ روش‌های پژوهش کیفی؛ سالمندی، زیست‌شناسی و سلامت؛ بهداشت دهان و دندان جامعه؛ جنسیت و ناتوانی تحولی؛ پیشگیری و کنترل سرطان؛ پژوهش‌های پیشرفته کمی و کیفی؛ سنجش و تحلیل سیاست‌های بهداشتی؛ و پروژه پژوهشی در روان شناسی سلامت کاربردی
	http://sydney.edu.au/handbooks/archive/2013/science/postgraduate/coursework/psychology/health_psychology.shtml.html			
(۹)	دانشگاه شفیلد	روان شناسی	کارشناسی	آموزش کاربردها و عمل روان شناسی سلامت؛ گروه‌های بیماران مزمن؛ شناخت‌های مرتبط با سلامت و رفتار؛ بافتارهای مراقبت بهداشتی،

^{۱۹}- Walden University

^{۲۰}- University of West Florida

^{۲۱}- King's College London

^{۲۲}- University of Sydney

مقدمه‌ای بر روش‌های پژوهش؛ چشم‌اندازها، زمینه‌ها و مسائل در پژوهش‌ها و اقدامات بهداشتی؛ تعیین‌کننده‌های روانی زیستی سلامت؛ روش‌های پژوهش و مسائل مربوط به سنجش و اندازه‌گیری در روان شناسی سلامت و پروژه پژوهشی روان شناسی سلامت	ارشد	سلامت	هالم ^{۲۳}	
https://www.shu.ac.uk/courses/psychology/msc-health-psychology/full-time				
روان شناسی سلامت: مسائل اصلی روان زیست‌شناختی؛ روان شناسی سلامت: مسائل اصلی روانی اجتماعی؛ روان شناسی سلامت: مسائل اصلی مداخله؛ مسائل حرفه‌ای در روان شناسی سلامت؛ مسائل و پیامدهای سنجش و اندازه‌گیری؛ روش‌های پیشرفته پژوهش در روان شناسی و پروژه روان شناسی سلامت پیشرفته	کارشناسی ارشد	روان شناسی سلامت	دانشگاه لانکاشایر مرکزی ^{۲۴}	(۱۰)
https://www.uclan.ac.uk/courses/msc_health_psychology.php				
زمینه و چشم‌انداز در روان شناسی بهداشتی؛ مقدمه‌ای بر روش‌های پژوهش؛ درک، پیش‌بینی و تغییر رفتارهای بهداشتی؛ بیماری مزمن؛ بافتار مراقبت‌های بهداشتی؛ مهارت‌های حرفه‌ای در روان شناسی سلامت؛ روش‌های پژوهش کیفی؛ و روش‌های پژوهش کمی	کارشناسی ارشد	روان شناسی سلامت	دانشگاه ناتینگهام ^{۲۵}	(۱۱)
https://www.nottingham.ac.uk/pgstudy/courses/medicine/applied-psychology/health-psychology-msc.aspx				
روان شناسی فیزیولوژیکی؛ روان شناسی مشاوره؛ روان شناسی سلامت: نظریه و عمل؛ روش‌های پژوهشی؛ آمار پیشرفته؛ روان شناسی سلامت جامعه‌نگر؛ مهارت‌های مشاوره؛ ارتباط سلامت؛ استرس و سازگاری؛ مداخله در بیماری‌های مزمن؛ روان شناسی سلامت صنعتی/سازمانی؛ گزارش‌ترم، کارورزی در روان شناسی سلامت؛ پروژه و پایان‌نامه	کارشناسی ارشد	روان شناسی سلامت	دانشگاه حیدرآباد ^{۲۶}	(۱۲)
acad.uohyd.ac.in/downloads/syllabus/PG/MSCPC.pdf				
روش‌های پژوهشی روان‌شناختی، درمان روان‌شناختی در مراقبت‌های اولیه و انجام پروژه تحقیقاتی روان شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	روان شناسی سلامت	دانشگاه استرلینگ ^{۲۷}	(۱۳)
https://www.stir.ac.uk/courses/pg-taught/psychology/health-psychology				
آمار و روش تحقیق پیشرفته؛ اصول و مبانی روان‌شناختی سلامت؛ مبانی روان شناسی زیستی (بیوسایکولوژی)؛ بیماری‌های روان‌تنی - روان‌پزشکی رابط-مشاور؛ مداخلات روان‌شناختی در بیماری‌های جسمی؛ سبک زندگی و رفتارهای پرخطر؛ آموزش روان‌شناختی؛ جنبه‌های روان‌شناختی سالمندی؛ جنبه‌های روان‌شناختی سوءمصرف مواد؛ روان شناسی سلامت جنسی؛ سازگاری با بیماری‌های جسمی؛ کارآموزی بالینی و مهارت‌های حرفه‌ای در روان شناسی سلامت	کارشناسی ارشد	روان شناسی سلامت	دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان (وزارت بهداشت، درمان و آموزش)	(۱۴)

²³ - Sheffield Hallam University

²⁴ - University of Central Lancashire

²⁵ - University of Nottingham

²⁶ - University of Hyderabad

²⁷ - University of Stirling

			پزشکی)	
tip.iums.ac.ir/files/tip/files/KAN_RavanSalamat93.pdf				
روش‌های تحقیق در روان شناسی سلامت؛ روان شناسی سلامت؛ استرس؛ سازگاری با بیماری‌های مزمن؛ جنبه‌های روانی و اجتماعی پزشکی؛ خانواده و سلامت؛ فرهنگ و سلامت؛ سایکونوروایمونولوژی؛ کارورزی در روان شناسی سلامت، سالمندی و سلامت؛ اعتیاد؛ نورولوژی، فارماکولوژی؛ اندوکرینولوژی؛ سلامت عمومی و مداخله روانی در درمان بیماری‌ها	دکتری تخصصی (PhD)	روان شناسی سلامت	دانشگاه‌های تهران و خوارزمی و پیام نور (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)	(۱۵)
https://prog.msrt.ir/fa/grid/113/				

